3/2018 • ROČNÍK XLIX

ŽIVÉ SLOVO

Klima pro milosrdné vzdělávání

Svedčiť bez slov

Nádej pre naše vzťahy

Téma čísla: **Budovať vzťahy**

PLNÝ DŮM

Sobota 11. srpna 2018 9:00 místního času, ubíhají poslední vteřiny odpočtu a všichni netrpělivě čekají, až to konečně propukne. Právě začíná příměstský tábor Fulhaus v budově Křesťanského sboru Český Těšín. Jedná se už o pátý ročník této týdenní akce pro teenagery. Příměstský tábor v areálu komunitního centra, křesťanského sboru a sportoviště místní základní školy.

Účastníci pochází převážně z necírkevního prostředí. Někteří z nich přišli poprvé, jiní se Fulhausu účastnili již několikrát nebo navštěvovali některé z pravidelných aktivit sboru v průběhu roku. Při této akci jsou prostory sborového domu a komunitního centra nabité k prasknutí. Využité je každé místečko, dokonce i byty se na čas tábora stávají útočištěm zahraničních lektorů. Ti jsou nejenom učiteli cizího jazyka, ale i kamarády, řečníky, vedou rozhovory

a diskutují, sportují, muzicírují, zkrátka, jsou zapojeni do všech aktivit a stávají cennou součástí společenství, které naplní dům.

Jedna z lektorek, Eryn, přijíždí každý rok. Na nedělní bohoslužbě se vyznala z toho, že jí sbor v Českém Těšíně přirostl k srdci, stal se jí druhým domovem. Jako učitelka angličtiny učí a má dost závazků i v létě, ale termín Fulhausu má v jejím nabitém kalendáři přednost. Možná taky proto, že stála u toho, když se formoval a mnohé z mladých lidí duchovně doprovází už delší dobu. K tomu celá akce směřuje.

Cílem tábora je navázat vztahy s teenagery ve městě a vytvořit pro ně bezpečný prostor k tomu, aby se mohli rozvíjet, a to i spirituálně. Setkávají se s různými duchovními tématy, přirozeným způsobem se dovídají o Kristu a Jeho lásce k nim. Přemýšlejí, diskutují a sdílejí se.

Nízká cena a příměstský formát tábora dovolují zúčastnit se i těm, kteří by se na klasické English campy nevydali. Dopoledne si účastníci mohou vybrat mezi sporty a pěveckým sborem. Odpoledne probíhají „Czenglish“ konverzace s rodilými mluvčími z USA i Británie a následují workshopy.

Zajímavým fenoménem tábora je i účast zahraničních dobrovolníků, kteří v komunitním centru dříve prožili rok svého života a Fulhaus si nechtějí nechat ujít. Přijíždějí na vlastní náklady a investují svůj čas do spolupráce s místním týmem a účastníky tábora. Oživují staré vzpomínky a tvoří nové. Život tvoří setkání, která nás ovlivňují.

Klíčová část (minimálně pro přípravný tým, ale i pro mnohé z účastníků) následuje večer. Po společném zpěvu vedeném kapelou, shlédnutí fotek a malém interview s účastníky každý večer probíhá tzv. talk – zamyšlení jednoho z vedoucích. Letošními tématy byly jednotlivé fáze života – narození (nové začátky), dospívání (láska), dospělost (práce), stáří a smrt (naděje). Posléze se na zahradě každý pohodlně usadí do své diskusní skupinky. Lavičky, stoleček, petrolejka a ... buchty. Otevírají se otázky běžné i hluboké, tzv. deep otázky, jak by to dnes vyjádřila mládež.

Vyvrcholením Fulhausu je každoročně páteční Talent show, kde je prostor předvést, co se účastníci naučili na hodinách anglických konverzací, ale především pěvecký sbor ohromí svým vystoupením. Na tuto část tábora jsou srdečně zváni i rodiče, vzniká možnost se s nimi blíže seznámit a dát jim příležitost nahlédnout, co jejich děti nacvičily a jak jsou schopny to prezentovat.

Neděle 9. září 2018 14:00 místního času. Tentokrát o 600 metrů vzdušnou čarou dál. U břehu těšínské přehrady. Poněkud nezvykle je v tuto dobu na tomto místě poněkud rušno. Vyrostly skládací lavice a stany poskytující stín. Hemží se to lidmi v pěkném oblečení a u vstupu do vody se vyjímá sedm lidí. Jsou v bílém. Chystají se do vody vstoupit a vyznat křtem svou víru v Krista. Jsou mezi nimi i takoví, kteří v minulých letech prožili svůj první Fulhaus a poprvé začali přemýšlet nad tím, že je Někdo stvořil a nabízí jim život v plnosti. Dívám se na tu nádheru a plní mě vděčnost. Díky Bohu za to, že nám dal vidět ovoce naší práce a Jeho království je zas o něco plnější.

Noemi Pípalová
je lektorka, překladatelka a tlumočnice. Nyní na rodičovské dovolené s dcerou. S manželem Jakubem jsou členy Křesťanského sboru Český Těšín.

obsah

Evangelizace
Plný dům 2
Úvodník
Budovať vzťahy 4
Úvahy k tématu
Lekcecizího jazyka 5
Cti otce i matku 6
Nádej pre naše vzťahy 7
Proč a jak budovat vztahy 8
Tam se nedá být 10
Ohliadnutie za konferenciou
Polia sú pripravené 12
Glosa
Údolí stínů smrti, místo prohloubení vztahu 13
Misia
Trpezlivosť a vytrvalosť v Čiernej Hore 14
Biblická úvaha
O naději v bezmoci 16
Recenzia
Čas tancovať 17
Vztahy v digitálním světě 18
Ohlédnutí za konferencí
Valašská konference 20
Recenzia
Přátelství žen 21
Aby smútili s nádejou 22
Glosa
Nevešaj hlavu 23
Úvahy
Duchovný význam čísel 24
Překvapení na cestě 27
Křesťanský život
Klima pro milosrdné vzdělávání (3. díl) 28
Biblický výklad
Zjevení (11. díl) 30
Zprávy ze sborů
Bratr Jožka Holubec osmdesátníkem 32
Úvaha
Kvalitu našeho života mění Boží milost 33
Príbeh zo života
Svedčiť bez slov? 34
Poézia
Aspoň len jednému 36

Téma příštího čísla:

NEMÁM ČAS

Články k tématu příštího čísla, jakož i další příspěvky zasílejte do konce listopadu/novembra 2018 na adresu odpovědného redaktora. Děkujeme. Zároveň se omlouváme za pozdní vydání 3. čísla. Redakce.

„Žiadny človek nie je ostrov." Tento okrídlený výrok výrok Thomasa Mertona bol nosnou témou prvého čísla Živého slova v roku 2015. Nik nežije sám osebe, nie sme stvorení pre samotu. Sme tu medzi druhými ľuďmi a pre druhých ľudí – Biblia ich často označuje slovom „blížni".

Teraz po rokoch sa k téme našich vzťahov vraciame. Nechceme zostať pri naoko samozrejmom pozorovaní, že vzťahy ***máme***. Chceme si v tomto čísle položiť otázku, ako môžeme mať lepšie vzťahy. Inými slovami, ako môžeme naše vzťahy ***budovať***.

Od detstva sme niečo „budovali" – pieskové hrady, domy zo stavebnice, dráhy pre vláčiky. Mohli sme sa pritom priučiť cieľavedomosti a trpezlivosti, samostatnosti i spolupráci, plánovaniu aj improvizácii. Neskôr sa v tom ako dospelí môžeme pocvičiť pri budovaní domu, firmy, alebo nejakého iného „projektu". Vieme už, že budovanie si žiada viac úsilia ako búranie, že s jasným plánom sa dostaneme ďalej ako so samou improvizáciou, že platia nejaké zákonitosti, ktorých ignorovanie vedie k tomu, že sa stavba zosype, že vytrvalosť prináša ovocie, ale že aj pri najlepšej snahe sa niektoré projekty nepodaria podľa nášho očakávania.

Niečo z toho platí aj pri „budovaní" vzťahov. Ponajprv je tu plán. Boh, ktorý má vzťah sám v sebe – lebo je milujúci Otec, milovaný Syn a Duch lásky – nás stvoril na svoj obraz. A súčasťou toho je, že sme stvorení pre vzťahy. Hriech má sklon kriviť nás a obracať nás do seba; vykúpenie nás napráva a uvádza do spoločenstva. Duchovný život sa začína obrátením k Bohu, ale nekončí sa tam, On nás obracia k druhým, lebo len vo vzťahoch sme kompletní. Božím konečným cieľom nie sú vykúpení jednotlivci, ale vykúpené ľudstvo, ba celé stvorenie.

Evanjelista Lukáš píše o Ježišovi vo veku detstva a dospievania, že „napredoval v obľube u Boha i u ľudí" (Lk 2,52). Ten istý cieľ a tá istá cesta je tu i pre nás. Boh nás prijal – aj my sa máme prijímať navzájom. Boh nám odpustil – aj my máme odpúšťať i prosiť o odpustenie, keď sme sa proti niekomu previnili. Boh nás miluje a rešpektuje – aj my sa musíme učiť milovať a rešpektovať druhých. Boh má pre nás vždy čas – aj my musíme zápasiť o to, aby sme nespotrebovali všetok svoj čas na svoju prácu a záľuby, ale venovali ho aj budovaniu vzťahov. Lebo bez toho to samé nepôjde.

Niektoré extrovertnejšie povahy to zvládajú napohľad „ľavou zadnou", iní – sám sa radím medzi introvertov – potvrdia, že si to žiada rozhodnutie a vedomú snahu. Ani súčasný svet, zameraný na asertivitu, individuálne naplnenie a povrchnú zábavu, nám veľmi nepomáha. Elektronické „hračky" vytvárajú ilúziu komunikácie so stovkami priateľov, a pritom podporujú sebastrednosť a uzavretosť. Pán Boh však svoje ciele a plány nezmenil. Vo vzťahu s Ním je dostatok zdrojov pre budovanie našich vzťahov s druhými – príbuznými, spoluveriacimi i ostatnými blížnymi.

Milí čitatelia, prajem Vám, aby ste aj na stránkach tohto čísla časopisu našli inšpiratívne podnety pre život. A keď ho pustíte z rúk, obzrite sa, koho máte nablízku.

Peter Kozár

Starší Kresťanského zboru v Bratislave-Rači, žije a pracuje v Kresťanskom centre Berea v Modre s manželkou Monikou a dvoma deťmi.

tiráž

ŽIVÉ SLOVO

Vydávají
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno–Židenice, www.ziveslovo.cz

Odpovědný redaktor, správa inzerce a adresa české redakce
Jaromír Andrýsek, Okrajová 3,
737 01 Český Těšín
tel.: +420 776 737 282
e-mail: ja.andrysek@gmail.com

Adresa slovenskej redakcie
Peter Kozár, Okružná 3190,
900 01 Modra
tel.: +421 908 390 753
e-mail: pkozar@berea.sk

Redakční rada
Jaromír Andrýsek, Jana Čížová, Peter Kozár, Michal Mrozek, Tomáš Pala, Ondřej Šimik, Jan Vopalecký, Ľubomír Vyhnánek, Irena Zemanová

Grafická úprava a tisk
Gedeon Koukol, Ostravská 130,
735 62 Český Těšín - Mosty

Jazyková korektura
Ivo Štěrba st.

Administrace a expedice pro ČR
Daniel a Daniela Mrozkovi
tel: +420 737 255 932 a 732 657 842
e-mail: mrozek.dany@gmail.com
mrozkova.daniela@seznam.cz
Robert a Simona Brožkovi
tel: +420 605 870 575
Křesťanský sbor Český Těšín
Slezská 874, 737 01 Český Těšín

Administrácia a expedícia pre SR
Bohuslav Javor, Kresťanské centrum Berea,
Okružná 3190, 900 01 Modra
tel.: +421 905 249 379
e-mail: javor@berea.sk
IBAN SK55 1100 0000 0026 2901 0205

Platby a dobrovolné příspěvky
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno-Židenice
Fio banka, pobočka Český Těšín
Číslo účtu: 2300709184 / 2010

Předplatné v České republice
ČR: na celý rok 220 Kč + poštovné 96 Kč
Zahraničí: + poštovné jedné zásilky 91 Kč

Predplatné na Slovensku
na celý rok 7,8 € + poštovné 3,2 €
jednotlivé čísla 1,95 € + poštovné 0,8 €
Předplatné na další období končí jen písemným či telefonickým odhlášením v administraci.
Časopis vychází čtyřikrát do roka.
Registrační číslo MK ČR 6480
ISSN 1210–6526

Fota na obálce:
JUDr. Michaela Kalová

Lekce z cizího jazyka

Stává se vám často, že si přečtete úsek z Písma, a když máte čas více přemýšlet a meditovat nad ním, objeví se vám něco nového, horizont nových dálek, dříve netušených rozměrů? Abych pravdu řekl, u mne to není až tak často. Někdy to trvá i měsíce, než přijde něco naprosto nového a já něco pochopil zcela novým způsobem. Jsem za ty momenty vděčný Pánu Bohu, protože to je Jeho Slovo, které oslovuje nás obyčejné lidi a rozšiřuje naše obzory. Tím, že se mi to nestává tak často, je to pro mne vzácné a ty momenty, které mne osloví jedinečným způsobem, si vybavuji moc dobře.

Jednoho večera, když jsem si četl List Efezským, jsem vnímal jasnou Boží řeč přímo ke mně (Ef 4,29): *„Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost."* Stačil tento verš, aby se mi připomnělo mnoho situací, které jsem svým jazykem nezvládl. Někoho jsem setřel nevybíravým způsobem. Jiného zesměšnil a snad i ztrapnil. Bezohlednost. Zároveň mi přišel na mysl text z listu Jakubova, kde je jazyk přirovnáván ke kormidlu ovládajícímu velkou loď. Je také přirovnán k malému ohníčku, který zažehne velký požár.

Pán Bůh mne tímto slovem obvinil z prostořekosti. Nedávám si pozor na jazyk, a tak se mi občas stává, že říkám něco, co ve skutečnosti snad ani nechci slyšet. Zvykl jsem si dokonce na časté používání ironických uštěpačných poznámek a rádoby vtipných odpovědí, kterým se leckdo prostě jen zasměje a pokrčí rameny. Jedno je ale jisté – často se pak stává, že lidé nemohou rozumět tomu, co říkám. Myslím to ještě ironicky, nebo to už beru vážně? Musím vysvětlovat, jak to vlastně myslím. To je velká zátěž pro komunikaci, protože strávím spoustu času vysvětlováním, kterému jsem se jednoduše mohl vyhnout. A to je ještě v tom případě, když lidé jsou ochotni se mnou dále pokračovat v rozhovoru. Počet případů, kdy to lidé raději vzdali, nedovedu ani odhadnout.

Ironie, sarkazmus, uštěpačné poznámky, dvojsmyslné řeči, to je mor pro komunikaci. Spolehlivě zabíjí to, co by snad mělo šanci jinak vyrůst v plodný rozhovor. „Ani jedno špatné slovo...", tak zní naprosto nekompromisní výrok. Ani jedno jediné! Mohu toho vůbec někdy dosáhnout? Dokážu se odnaučit něčemu, co mám hluboko pod kůží? Konverzace plyne jako voda, nelze ji zastavit. Bezděčně vypouštím slova, jdou z mých rtů téměř sama a pak mohu jen litovat, co jsem to zase řekl. Soudím, že nemám dost síly na to, změnit hlubiny mého nitra. To, co nemohu udělat já, může ale udělat Stvořitel. Musím opustit jazyk plný sarkazmu a ironie. Potřebuji přestat s prostořekostí. Někdy je lépe mlčet. Škoda, že ještě nevím, kdy nastává ta vhodná chvíle. O někom se někdy říká, že opět „propásl příležitost mlčet". Slyšíte to? Sarkazmus se nabízí sám o sobě. Je životaschopnější, než si dokážeme představit. Je první po ruce, když ještě lapám po dechu.

Mé slovo má být „vždy jen dobré". Co si představit pod dobrým slovem? Dobré slovo zcela jistě cílevědomě nezraní a ani neuvede v omyl. Možná někdy i na první pohled zraní, spíše bychom to ale mohli popsat jako rozříznutí zhnisané rány, aby mohla být následně vyčištěna a zahojena. Z dalších slov apoštola také víme, že dobré slovo umí pomáhat a umí přinést posluchačům milost. Toho večera mi bylo hned jasné, že sarkazmus a ironie toto nedokáží. Neznají milost a pro posluchače nemají špetku pochopení. Uvádí je totiž do zmatku a nejistoty. Jak to ten člověk vůbec myslel?

„Držet jazyk za zuby, to je ten správný recept", říkal jsem si další den ráno, když jsem o tom ještě ráno rozjímal v autě cestou do práce. A vzápětí jsem měl příležitost znovu vidět další sarkazmus v akci. Šlo to z mých úst tak samozřejmě, jako bych večer předtím vůbec nic nepochopil. S hrůzou jsem zjistil, že změna nepřichází naráz, ale je třeba na ní usilovně pracovat. Ten den se mi podařilo pár dalších dvojsmyslných přehmatů a já pak důsledně vysvětloval, jak jsem to vlastně myslel, to abych nenechal onoho posluchače v nejistotě. Znělo to nicméně podivně a kolegové v práci se na mě dívali trochu nechápavě.

Jazyk je velmi silný prostředek naší komunikace a komunikace je zase pojivem pro budování vztahů. Mohl jsem si uvědomit, čeho všeho jsou slova schopna. Mohl jsem také poznat, že slova i mlčení utváří mou osobnost. Jsem tím, kdo mluví. A to, co mluvím, či nemluvím, utváří zpětně mou osobu a mé uvažování. Funguje to trochu jako bumerang. Vděčně jsem přijal od Pána odpuštění za má nevhodná slova. Vím, že se chci nechat Jeho tvořivými Slovy formovat, tak abych mohl být alespoň trochu odrazem Boží slávy. Mrzí mne od té doby více, když má slova nepřinášejí milost, když nikomu nepomáhají. Je to pro mne stále cizí jazyk, učím se mu a alespoň částečně jsem pochopil jeho význam.

Předtím, než promluvím, si s Boží pomocí snažím klást následující otázku: Je cílem mých slov, aby posluchač prožil milost? Pomohou mu má slova v něčem?

Pokud ne, pak zalez za zuby, jazyku!

Michal Mrozek

ženatý s Andreou, otec tří dětí, starší Křesťanského sboru v Českém Těšíně, autor křesťanských článků.

CTI otce i matku

V křesťanských kruzích, evangelikální církve nevyjímaje, je přikázání: „Cti otce svého a matku svou“ obyčejně vykládá jako přikázání adresované dětem. Jenže když se na adresáta Desatera podíváme blíže, zjistíme, že adresátem byl především dospělý posluchač. To on měl uctívat jediného Boha a vést k tomu svou rodinu. To on neměl vraždit a cizoložit, neměl dychtit po domě svého bližního a jeho otrocích či dobytku. Vlastníky nemovitostí a zvířat byli dospělí, ne děti. Pokušení smilstva a vraždy čelil dospělý člověk. Úcta k rodičům se ve starověkém Blízkém východě očekávala především od dospělých v produktivním věku, schopných se postarat. To oni měli pečovat o své stárnoucí rodiče a podporovat je materiálně i emocionálně. Tato péče byla kompetencí dospělých (dětí). Nový zákon tuto myšlenku jen podporuje.

Ctít své rodiče měli především dospělí

Desatero bylo zaměřeno na široké spektrum posluchačů, ale používá druhou osobu jednotného čísla mužského rodu. Obecně by se dalo říct, že adresátem je celý Boží lid jako „jeden posluchač“. Když se však na Desatero podíváme blíže, zjistíme, že požadavky na svěcení sabatu (Ex 20,10) jsou určeny muži, otci dětí, vlastníku otroků a dobytka. To on nemá dychtit po ženě svého bližního. Chybí zde zmínka o tom, že by posluchač(ka) neměl(a) dychtit po muži své sousedky. Přikázání jsou zcela evidentně určena dospělému ženatému muži, otci dětí, který vlastní zemi a dobytek. Takoví muži byli vůdci obce, oni utvářeli život rodiny i celé komunity. Požadavek na prokazování úcty rodičům pak zahrnoval materiální zabezpečení „prarodičů“, kteří byli odkázáni na pomoc svých dospělých dětí. Úcta se prokazovala konkrétním darem. Kdo tak nečinil byl posmíván.

Touha po nezávislosti

Individualistická západní kultura podporuje nezávislost osoby a sociální síť se snaží stárnoucí osobě pomoct, aby se vyrovnala se situací a důsledky stárnutí. Vztah dospělého a jeho stárnoucích rodičů je vnímán volněji, zdůrazňuje se v něm nezávislost. Péči o stárnoucí osoby přechází jaksi „automaticky“ na státní a charitativní a organizace, domovy seniorů a asistenční služby. Model vícegenerační rodiny se vytrácí. Stárnoucí rodiče dožívají v domovech s pečovatelskou službou a zdá se, že je to plodem lidské touhy po nezávislosti. Když lidé potřebují pomoc, jsou raději obsluhováni „cizími“ než vlastními dětmi. Nakolik je tedy přikázání: „Cti svého otce a svou matku...“ a péče o stárnoucí rodiče relevantní pro nás dnes? Nebude to negativní zásah do života vlastní rodiny? Na to se nedá odpovědět jednoznačně.

> *„Prokazujte úctu a respekt svým rodičům, abyste dlouho a šťastně žili v zemi...“ (2Mo 20,12)*

Zodpovědnosti nás nikdo nezbaví

V určitých případech je domov s pečovatelskou službou nebo asistenční služba doma lepším řešením. Vzájemné vztahy mezi rodiči a jejich dospělými dětmi jsou různé. Také péče v domovech má různou kvalitu. Stává se, že prarodiče v domově díky kvalitní péči a interakcím s druhými lidmi doslova rozkvetou. Zodpovědnosti postarat se o důstojné dožití „otců a matek“ nás však žádný sociální systém nezbaví. Stejně tak má svůj díl zodpovědnosti i křesťanský sbor, kam prarodiče patří. Pokrevní rodina i společenství víry by mělo o své stárnoucí členy pečovat způsobem, který jejich situace vyžaduje a je dostupný.

Úcta až za hrob

Některé kultury ctí své předky i po jejich smrti. V rámci křesťanství najdeme také velký rozdíl v projevování úcty k předkům. Když cestujete, není možné přehlédnout rozdíl mezi upraveností hřbitovů u nás a ve výrazně katolických zemích jako je Slovensko nebo v Polsko. Úctu k předkům můžeme projevit výzdobou hrobu, ale rodinné setkání se vzpomínkou na zesnulého ve výroční den (narození nebo úmrtí) je působivější. To, jak dospělí ctí své rodiče, pravděpodobně ovlivní kvalitu úcty, kterou jim později budou projevovat jejich vlastní děti.

I tolerance má své hranice

Při promýšlení tohoto tématu vyvstávají i další otázky. Jak je to s projevováním úcty nevěřícím nebo problematickým rodičům? Co s rodiči, kteří vás emocionálně vysávají a chovají se manipulativně? Kteří své děti nutí dělat špatné věci nebo je přímo zneužívají? Na to neexistují jednoduché odpovědi, mělo by se to řešit případ od případu. Ctít rodiče však neznamená dělat jim za každou cenu pomyšlení a předstírat, že nepáchají zlo, nechat se urážet či připouštět zraňování vlastních dětí. Nezdravé vztahy a nemorální chování bychom tolerovat neměli. To všechno by dospělí měli ve vztahu ke svým stárnoucím rodičům zohlednit.

Projevování úcty jako výzva

Úcty jsou však hodni všichni rodiče. Měli bychom to více promýšlet a vidět, že úcta rodičů má jednoznačně i svou praktickou stránku. Praktikovaná úcta, projevovaná viditelnou pomocí, má pak větší „výchovný“ dopad na úctu, kterou později projeví děti těm rodičům, u nichž viděli, jak sami pečují o své vlastní prarodiče. Jde o komplexní otázku a dopad, jaký praktikované přikázání má na celou kulturu, je velký. I proto zůstávají slova: „Cti otce svého i matku svou ...“ pro současného posluchače velkou výzvou.

Jaromír Andrýsek

ženatý s Ivanou, otec čtyř dětí, dědeček, pastor a učitel Křesťanského sboru Č. Těšín, redaktor časopisu, vedoucí komunitního centra.

Nádej pre naše vzťahy

Na začiatku Biblie sa píše, že všetko, čo Boh stvoril, bolo dobré: ***„A Boh videl všetko, čo učinil, a hľa, bolo to veľmi dobré."*** (Gn 1,31) To platí aj o stvorení človeka. Boh stvoril ľudí, aby im bolo spolu dobre, nie aby im komplikoval život: ***„A Boh stvoril človeka na svoj obraz... mužské a ženské pohlavie ich stvoril. A Boh ich požehnal."*** (Gn 1,27-28) Ale Boží nepriateľ satan sa do toho zamiešal a dobré vzťahy zničil. Pokazil sa vzťah človeka s Bohom aj vzťahy ľudí navzájom.

Od tej chvíle sa satan nevzdáva a neustále zasahuje do vzťahov s tým cieľom, aby ich kazil. Hneď v ďalšej generácii vidíme, ako Kaina premohol hriech a zničil súrodenecký vzťah. Nielen že sa na svojho brata Ábela rozhneval, ale zašlo to tak ďaleko, že ho zabil. Na ďalších stránkach Biblie nájdeme veľa ďalších príkladov rozbitých alebo zle fungujúcich vzťahov. Takto sa to ťahalo s ľuďmi celé tisícročia. Aj takí velikáni, ako napríklad Dávid, ktorý je označený za muža podľa Božieho srdca, podľahli satanovmu nabádaniu k ničeniu vzťahov. V Dávidovom prípade možno spomenúť, ako sa zaplietol do nevhodného vzťahu s Batšebou, pričom zničil jej vzťah s Uriášom. Podobne ako u Kaina to skončilo vraždou (2Sam 11).

Nádej na zmenu

Od prvého pádu do hriechu sa nám vo vzťahoch nedarí. Satan sa všemožne snaží do našich vzťahov neustále miešať. Prelomil to až Pán Ježiš, ktorý dokázal satanovi odolať. Na rozdiel od satana vzťahy nekazil ale vytváral, naprával a udržiaval.

V evanjeliách nájdeme veľa príkladov, ako sa Pán Ježiš vyjadroval ku vzťahom a ako ich sám praktizoval. Hovoril o tom, že treba milovať, a aj to sám robil. Neodsudzoval, nehľadal pomstu, miloval nezištne, slúžil, pomáhal, zaujímal sa o druhých... Nič z toho nerobil iba naoko, ale z úprimného srdca, a vyzýval k tomu aj ľudí okolo seba. Svojím životom a svojimi slovami nám ukázal nový spôsob vytvárania a udržiavania vzťahov. Pre ilustráciu by sme mohli uviesť mnoho biblických miest predovšetkým z evanjelií, ale lepšie bude, ak si zoberiete Bibliu a čítajúc budete sami pozorovať život a slová Pána Ježiša.

V Jeho šľapajach pokračovali aj apoštoli, ktorí na mnohých miestach píšu o tom, aké by mali byť naše vzťahy a vyzývajú k nasledovaniu Kristovho príkladu. Apoštol Pavol vo svojich listoch píše: ***Choďte v láske, ako aj Kristus miloval nás a vydal sám seba za nás*** (Ef 5,2); ***skrze lásku slúžte navzájom jedni druhým*** (Ga 5,13); ***slnko nech nezapadá nad vaším rozhnevaním sa*** (Ef 4,26); ***hľaďte, aby niekto neoplatil niekomu zlým za zlé, ale sa vždycky žeňte za tým, čo je dobré i pre vás navzájom i pre všetkých*** (1Tes 5,15); ***znášajúc jeden druhého a odpúšťajúc si, keby mal niekto na niekoho žalobu, ako aj Kristus odpustil vám*** (Kol 3,13); ***v pokore majte jedni druhých za vyšších od seba*** (Fp 2,3)... a našli by sme ešte veľa ďalších napomenutí nielen v Pavlových listoch.

Jediná cesta

Aby sme dokázali nasledovať vzor Pána Ježiša a uplatniť odporúčania apoštolov, je potrebné v prvom rade napraviť ten najdôležitejší vzťah, ktorý satan na začiatku stvorenia prerušil. Potrebujeme znova nadviazať vzťah s Bohom, lebo tento vzťah je základom všetkých ostatných vzťahov, a je základom celého nášho života. Práve z tohto vzťahu môžeme čerpať silu k zvládaniu vzťahov medzi ľuďmi.

Pán Ježiš hovorí: ***„Ja som cesta... nikto nepríde k Otcovi, len skrze mňa."*** (Jn 14,6) On nám otvoril cestu k Bohu svojou obeťou na kríži a na nás je, aby sme po nej vykročili, aby sme urobili pokánie zo svojich hriechov, prijali dar odpustenia a večného života. To je však iba začiatok, novonadobudnutý vzťah s Bohom je potrebné udržiavať v čistote a rozvíjať.

Život medzi stromami

Aj keď máme vzťah s Bohom obnovený, môže sa stať, že sa nám tento vzťah naruší, že sa niečo pokazí. Vtedy nie je riešením skrývať sa, popierať svoje zlyhanie alebo utekať pred jeho nápravou. Ani Adam v raji nič nevyriešil tým, že sa skrýval za stromami.

Či ide o pokazený vzťah k Bohu alebo o vzťahy medzi ľuďmi, vždy je užitočnejšie priznať si chybu a hovoriť o tom, predovšetkým s Bohom, a tiež s tými, ktorých sa to týka. Namiesto skrývania sa za stromami treba hľadať medzi stromami cestičky k náprave pokazených vzťahov, prosiť o odpustenie alebo odpúšťať druhým.

Ani Boh sa po páde človeka do hriechu neskryl za stromy, ale hľadal Adama a hľadá aj nás dnes. Dôkazom toho je, že poslal do nášho sveta svojho jediného Syna, Pána Ježiša Krista, aby nás našiel a priviedol späť k Otcovi: ***„Lebo syn človeka prišiel hľadať a spasiť to, čo bolo zahynulo."*** (Lk 19,10) Aj sám Pán Ježiš hovorí, že Jeho záujmom je hľadať cestu záchrany a zmierenia: ***„lebo som neprišiel svet odsúdiť, ale spasiť."*** (Jn 14,47) Takýto postoj je vzorom aj pre nás.

Ján Číž

manžel, otec troch detí a starý otec troch vnúčat, autor kresťanských článkov a úvah pre denné čítanie.

Proč a jak budovat vztahy?

Je to známá skutečnost. Chceme-li, aby to, co jsme si pořídili jako svůj životní sen, zůstalo nejen funkční, ale také hezké a příjemné, musíme o to neustále pečovat a zajišťovat vše potřebné, aby nedocházelo k předčasné degradaci. Je jedno, oč jde. Může to být dům, auto, nebo další z předmětů, kterých si vážíme a potřebujeme je mít funkční i hezké. Týká se to i našich znalostí – odborných i jazykových. Platí to také pro dovednosti – hra na hudební nástroj se musí neustále cvičit, sportovec musí neustále trénovat, jinak dochází zákonitě k degeneraci. Mezi záležitosti, které potřebují trvalé investice, patří také naše vztahy. Nejsou-li pěstovány, chřadnou a nakonec se vytratí.

Tak to je jistě základní princip odpovědi na otázku v nadpisu článku. I naše vztahy potřebují rozvíjet a budovat je. Jinak se postupně vytratí. Jako malý chlapec jsem měl ve škole spoustu kamarádů, ale protože jsem se po ukončení školy odstěhoval z naší vesnice, vztahy se vytratily. Dnes bych ty „starce“, jako jsem já, ani nepoznal – a ani oni se ke mně nehlásí. Tato zkušenost platí i pro všechny jiné vztahové roviny – pokud vztah nebudeme rozvíjet a investovat do něj, jednoho dne skončí.

Dříve, než se zamyslíme nad tím, jak vztahy budovat, měli bychom si udělat maličký přehled toho, co vše do oblasti vztahů spadá. Protože jsem „normální“ člověk, začnu od toho, co je mi nejblíže – od vztahu k sobě samému. Pak následují moji nejbližší – rodiče, sourozenci, manžel(ka), děti, vnoučata. Nemohu pominout také nejbližší okolí – své sousedy, spolupracovníky v zaměstnání, lidi se stejnými zájmy (sportovní, hobby apod.). Patří k nim jistě také lidé v naší obci, zemi, lidé vůbec. Jako křesťané nesmíme v žádném případě zapomenout také na bratry a sestry v Kristu, ve sboru, ve městě, atd. A to nejdůležitější – to je vztah k našemu Bohu. I ten potřebujeme neustále prohlubovat. Ve všech těchto oblastech neseme odpovědnost za to, jak tyto vztahy budou vypadat. Protože v Bibli je napsáno velmi obecně: *„Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi; v tom je celý Zákon, i Proroci.“* (Mt 7,12) To jsou slova z úst nejpovolanějšího – našeho Spasitele Ježíše Krista.

Vztah sám k sobě

Někdo by si mohl pomyslet, že na mém vztahu k sobě samému nezáleží. Ale i zde máme na čem pracovat. Jsou totiž lidé, kteří sami sebou z různých důvodů pohrdají, považují se za méněcenné, neschopné čehokoliv dobrého. Jistěže, přirozený člověk není schopen ničeho, co by obstálo před Pánem Bohem. Ale to není důvod k pohrdání sebou. Když farizeové namítali, že Pán Ježíš se věnuje hříšníkům a celníkům, odpověděl jim: *„Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“* (Mk 2,17)

Na druhé straně jsou lidé, kteří mají přehnané sebevědomí. Myslí si, že oni jsou ti vyvolení, že oni jsou předurčeni k tomu, aby vládli jiným, atd. I ti potřebují korekce: Bible říká také toto: *„Nesmýšlejte výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě, podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh.“* (Ř 12,3) A dále: *„Nesmýšlejte vysoko, ale věnujte se všedním službám. Nespoléhejte na svou vlastní chytrost.“* (Ř 12,16)

Potřebujeme pracovat na vztahu k sobě samotnému. Na jedné straně nemáme být bázliví a ustrašení a nemáme se podceňovat (protože jsme Bohu nesmírně cenní), ale na druhé straně nemáme být přehnaně sebevědomí a dávat najevo svou nadřazenost. Potřebná korekce a odhodlání se změnit, má nás s pomocí Boží provázet po celý náš život!

Vztah k Pánu Bohu

Ten je velmi dynamický. Není to nic stálého, trvale daného. Je smutné, že jsou křesťané, kteří se domnívají, že tím, že uvěřili v Pána Ježíše jako ve svého Spasitele, je vše v jejich životě OK. Není! O vztah k Pánu Bohu musíme usilovat každý den, neustále. Ne, že by nám chtěl Pán Bůh utéci a nechat nás na holičkách. Ale stvořil nás jako svobodné bytosti a respektuje naše rozhodnutí – i když to často znamená vzdálení se od něj a přerušení důvěrného vztahu. Lukáš Targosz jednou řekl, že ta dynamika vztahu k Bohu vypadá takto: Učiním-li krok k Bohu, učiní Bůh krok ke mně, vzdálím-li se, vzdálí se i on. Je to interpretace Jakuba 4,7: *„Přibližte se k Bohu a přiblíží se k vám.“*

O řadě Božích svědků v Bibli je psáno, že „chodili s Bohem“. Velmi jim záleželo na tom, aby jejich vztah byl nenarušený. O bohabojných judských králích je psáno, že činili to, „co je správné v Hospodinových očích“ (1Kr 15,5; 15,11; 22,43; 2Kr 12,3; 14,3; 15,3; 15,34 aj.). Naopak, řada Izraelců se k Bohu obracela zády. Tak si musel postesknout Bůh v Ez 20,8: „Ale oni se mi vzepřeli a nechtěli mě ani slyšet. Žádný neodhodil ohyzdné modly, k nimž vzhlíželi.“ Nejhorší stav judského království byl za proroka Jeremiáše. Tam vyústil ve vyslovené odmítnutí Božího varování: *„V tom, co jsi nám mluvil ve jménu Hospodinově, tě neposlechneme. Určitě však splníme všechno, co vyšlo z našich úst, že budeme pálit kadidlo královně nebes a že jí budeme přinášet úlitby tak, jak jsme to dělávali my i naši otcové, naši králové i velmožové v městech judských a na ulicích Jeruzaléma. Tehdy jsme měli chleba dosyta, bylo nám dobře, nic zlého jsme nezakoušeli.“* (Jr 44,16-17) Jejich rozhodnutí mělo fatální následek – dobytí Jeruzaléma Nebúkadnezarem II a následující 70letý exil.

Jednou přišel za Pánem Ježíšem jeden farizeus a ptal se, které přikázání je v zákoně největší. Odpověděl mu velmi stručně: *„Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání.“* (Mt 22,37-38)

Jak je tomu s mým vztahem k Pánu Bohu? Roste a vzkvétá? Můžeme s ním prožívat chvíle radostného společenství, anebo uvadá a chřadne? Kde je chyba?

Abychom mohli mít hezký vztah s Pánem Bohem, potřebujeme ho denně hledat. Číst si jeho slovo, Bibli a s modlitbou očekávat, co má pro nás připraveno a co ode mne čeká. Předpokladem pro dobrý vztah je to, že budu znát, co si Pán Bůh přeje a niterná touha toto přání z vděčnosti za prokázanou milost a záchranu plnit.

Vztah k druhým lidem

Do této skupiny můžeme zahrnout všechny lidi, zmíněné v úvodu. Bible je nazývá souhrnně pojmem „bližní". Pán Ježíš na otázku farizea, které přikázání je největší, totiž ve své odpovědi pokračuje: *„Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci."* (Mt 22,39.40) Nosným prvkem ve zdravém vztahu je totiž láska. Bez ní nejsme nic! Veškeré naše úsilí bez lásky je jen zvučící kov a dunící zvon. To platí vždy – pro naše nejbližší, jako jsou manželka, rodiče, děti a sourozenci, tak i pro sousedy, spoluzaměstnance, spoluobčany.

Ve všech apoštolských listech je zmínka o tom, jak mají naše vztahy vypadat konkrétně. Uvedu jen ty nejvýraznější z listu Římanům: „Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte přednost jeden druhému... Sdílejte se s bratřími v jejich nouzi, ochotně poskytujte pohostinství. Svolávejte dobro na ty, kteří vás pronásledují, dobro a ne zlo. Radujte se s radujícími, plačte s plačícími... Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji." (Ř 12,10-18) „Nesuďme už tedy jeden druhého, ale raději posuďte, jak jednat, abyste nekladli bratru do cesty kámen úrazu a nepůsobili pohoršení." (Ř 14,13) „My silní jsme povinni snášet slabosti slabých a nemít zalíbení sami v sobě. Každý z nás ať vychází vstříc bližnímu, aby to bylo k dobru společného růstu... Proto přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás." (Ř 15,1.7) Podobné pokyny nalezneme téměř v každém z apoštolských listů v Novém zákoně. Zkuste si tato místa projít! Najdete tam spoustu podnětů, JAK budovat vztahy.

Specifický vztahový problém bratrských sborů

Při zamyšlení nad budováním vztahů nemohu opomenout jeden, který mně v současnosti dělá starosti. Jde o vztah mezi jednotlivými sbory. S nostalgií vzpomínám na doby, kdy mezi jednotlivými bratrskými sbory existovaly čilé kontakty. V podstatě jsme se všichni znali. A když jsem byl služebně někde mimo své bydliště, vždy jsem měl možnost navštívit nejbližší sbor v místě, kde jsem byl – ať už to bylo v České republice nebo na Slovensku. Při nejrůznějších příležitostech, na služebních cestách, při lázeňském pobytu, na dovolené apod. Tuto možnost jsem se snažil vždycky využít a prožíval jsem nádherné chvíle společenství s bratřími z různých míst. Moji kolegové se divili: „Ty máš přátele všude!" V dnešní době se tyto krásné vztahy vytrácejí – protože se přestáváme vzájemně znát a vědět o sobě. Každý sbor se stará jen o sebe a své problémy. Kontakty mezi sbory jsou jen minimální a jsem přesvědčen, že nebýt plánků, zcela by ustaly. Spolupráce je spíše se sbory jiného ražení v místě bydliště. Je to velká škoda, protože se připravujeme o vzdálené bratry a sestry, se kterými nás pojí společné pohledy na Bibli a vzájemné obohacování.

Jsem proto moc vděčný za bratry, kteří konají pobyty pro věřící z různých bratrských sborů, ať už mezi dětmi, mládeží či jako rodinné rekreace. Práce, kterou vykonali pionýři bratrského hnutí, je neocenitelná. Dodnes žijeme z toho, co „rozseli" tito bratři v minulosti, jako byli např. br. Kořínek, Krmášek, Petr Zeman a další.

Je to důležité, zejména pro pomoc maličkým shromážděním, kde mladí lidé nemají možnost najít jiné mladé lidi. Pak není divu, že si berou za životní partnery nevěřící, anebo v lepším případě z jiných křesťanských společenství ve svém okolí. Nemám nic proti dobrým vztahům evangelikálních sborů v mís-

tě bydliště, ale je to omezení. Navíc tu pak hrozí, že tato společenství budou podobná jako vejce vejci – a co je pro myšlenku bratrského hnutí nejhorší – splynou s davem, kde se po nich nevyžaduje osobní hluboký vztah s Bohem.

Nemám recept, jak tento současný trend zvrátit. Ale modlím se, aby Pán církve vzbudil nové služebníky, kteří by navázali na tyto krásné možnosti vzájemného společenství.

Několik praktických typů, JAK budovat vztahy

Krásné, trvalé a budující vztahy (ať už kdekoliv – v rodině, v církvi či ve společnosti) nevznikají automaticky a nejsou dány jednou provždy. Vyžadují trvalé investice – naši námahu, někdy fyzickou, jindy peněžní – a téměř vždy náš čas. Důležitou zásadou pro růst a udržování vztahů je, že dobré vztahy se udržují stejným způsobem, jakým vznikly.

Způsobů, jak budovat vztahy je nesmírně mnoho. Zde má prostor nápaditost naší lásky. Přesto několik typických.

V manželství: Manželka touží po rozhovorech se svým mužem. Většinou tak hledá řešení svých problémů, ale potřebuje také vědět, že si ji muž váží a cení. Pro budování vztahu je lepší pochválit za to, co se jí podařilo, než vyčítat rozlitou kávu anebo rozbitý talíř. Manžel zase potřebuje, aby žena dovedla ocenit jeho práci, i když jí třeba nerozumí a povzbudit, když se mu věci nedaří tak, jak by si přál.

Ve vztahu k dětem: Nic nenahradí čas, který věnujeme svým dětem (a vnoučatům). Dát dítěti stovku s tím, že si má jít koupit, co chce, není tím, co vztahy buduje. Je to signál dítěti: „Zdržuješ mne od důležitějších věcí, než jsi ty!“ Ale to, když si s nimi „zablbneme“, jim navždy zůstane vryto do paměti. To je víc, než když jim opatříme *superchytrý* mobil nebo tablet. Děti potřebují a chtějí s námi komunikovat, neposílejme je „hrát si“ – ale hrajme si s nimi. Přitom jim můžeme vštěpovat to, co bychom rádi, aby si pamatovaly. Děti rády poslouchají, jaké to bylo, když jsme byli mladí. A tak dědo, babi – „Vyprávěj!“ – i když ti to zrovna moc nevyhovuje. To není ztracený čas! A také nezapomeňme ocenit, když udělají něco víc, než byla jejich povinnost a povzbudit je v jejich trápeních.

Vztahy k seniorům: Občas potřebují v něčem pomoci. Mnohdy to bude „jen“ odvoz na společné akce sboru, na které se sami nemohou dostat. Jinak vám většinou řeknou, že nic nepotřebují. Ale co určitě potřebují, je čas strávený s nimi. To, že je necháme vypovídat. Mají velkou potřebu povědět jiným, co prožívají. Počítejte s tím, že se budou opakovat – ale vydržíte-li, budou vděčně přijímat to, že je máte rádi.

Na pracovišti: Začíná to ranním pozdravem s úsměvem (ten nic nestojí, a přece láme ledy!) a zdvořilou přívětivostí. Souvisí to s naší ochotou vyjít vstříc i tam, kde bych nemusel. Nevrlost vztahy zabíjí. Vzpomínám na své kolegy, které jsem kdysi zasvěcoval do tajů práce ve výtahové technice. Tenkrát jsem jim sdělil vše, co jsem věděl. Neponechával jsem si žádná know-how jen pro sebe, abych byl „nepostradatelný“. Když už jsem byl v letech, dokázal jsem přiznat, že něco nevím, a poprosit o radu. Jsem cholerik – a občas jsem bouchl jako přehřátý papiňák. Ale po chvíli, když jsem vychladl, jsem šel neprodleně se omluvit, i když jsem třeba byl v právu. A výsledek? I dnes, po 10 letech v důchodu, se mnou lidé z firmy rádi ztratí čas a poví mi leccos, co by mi jinak neřekli.

Ve sboru: Všímejme si jedni druhých. Zejména těch, kdo stojí opodál a nemají nikoho, s kým by si povídali. Přivítejme nově příchozí, zkusme s nimi navázat hovor, nabídněme jim místo a při odchodu jim popřejme vše nejlepší a povzbuďme je k další návštěvě. Nestyďme se vzájemně sdílet své radosti a starosti. Modleme se za děti, za situace, kdy jednotlivci ve sboru potřebují pomoc. K tomu všemu je ale třeba vnímavé srdce – protože ne každý je ochoten se otevřít. K budování vztahů je třeba i respektovat náladu a svobodu jednotlivců. Snažit se vstupovat násilně do soukromí lidí je kontraproduktivní.

Moc bych si přál, aby naše vztahy byly co nejlepší a aby se trvale prohlubovaly!

Tomáš Pala

s manželkou Bronislavou vychoval dvě děti, je dědečkem tří vnoučat, autor mnoha křesťanských publikací a článků.

TAM

Vztahy je možné budovat, pouze pokud máme k sobě navzájem úctu. Člověk, který snadno druhými pohrdá, potřebuje uzdravení v Kristu. Nejlépe se žije v prostředí, kde si je každý vědom své hodnoty. Co pro to můžeme udělat?

Malý Slávek přichází z hřiště domů se slzami. „Co se stalo?“ ptá se maminka zúčastněně.

Slávek nic.

„Co je? Stalo se ti něco?“

„Nic.“

Chlapec proběhne mamince pod rukou a zavře se v pokoji. Maminka ho chvíli nechá, ale nedá jí to a za chvíli se za ním jde zase podívat. Slávek však jen vzlyká do polštáře a s nikým nechce mluvit.

Po chvíli se trochu uklidní, sedne si na široký okenní parapet a kouká ven. Má zaostřeno do nekonečna. Ve tváři smutný výraz.

Za půl hodiny vyjde z pokoje ven a dělá jako by nic. Z několika kostek si postaví pár garáží a do nich zajíždí s autíčky, „hotvilzáky“ má nejraději.

Mamince je to divné vrtá jí to hlavou, ale nechá ho být.

Teprve po večerních procedurách, kdy už je umytý, převlečený a maminka mu dává dobrou noc, utrousí pár slov, že už nikdy ven nepůjde, že ty děcka jsou hrozné. Chtěl s nimi hrát fotbal, když ze tří metrů nedal do prázdné brány gól, tak ho postavili do branky. Když si pak dal vlastňáka, tak se mu Pepa a Franta vysmáli, že to neumí, ať jde pryč a fotbal ať už se nepokouší hrát. Dozvěděl se, že je nemehlo a řekli mu to takovými výrazy, že se rozplakal a utekl domů. Tam se nedá být!

Když po dvou dnech cestou ze školy zase potkal Pepu a Frantu, smáli se mu, ať zase přijde na fotbal, že se rádi zasmějí, jak hraje – ale že s nimi hrát nebude.

Znáte takové situace? Možná z dětství, možná ze školy nebo prožíváte

se nedá být!

něco podobného v zaměstnání nebo dokonce ve sboru. V takovém prostředí se nedá žít!

Bez lásky se žije těžko, ale bez úcty se žít nedá!

Ze Slávka vyrostl velmi nesmělý mladík. S nikým se sám nedával do řeči, všem se vyhýbal. Přesto si jednou dodal odvahy a přišel na křesťanský večer, kde měla být nějaká hudební kapela, nejvíc se zajímal o bicí. Těšil se, že v příšeří si ho nikdo nevšimne a on stráví pohodový večer, zase sám – jako vždycky.

Slávek byl tak plachý, že nebylo možné si ho nevšimnout. Po chvíli se za ním vydal Petr a chtěl se s ním dát do řeči. Slávek dlouho odpovídal jenom „Nó“, „Ne“, „Jo“ a chvíli trvalo, než řekl celou větu.

Nebylo to vidět, ale Slávek nevěřil tomu, co prožívá. Žádná zmínka o jeho křivém nose, silných brýlích a odstávajících uších. Divil se, že Petr ho nezná, a přesto je z jeho řeči cítit, že si ho váží, ocenil jeho zájem o bicí, že určitě pro to má vlohy, že by to měl zkusit. Když Slávek odcházel, měl pocit, že ho do této kamarádské party vzali a počítají s tím, že k ním patří a bude pro všechny užitečný. Něco takového ještě nezažil! Není divu, že příště přišel zase a pak zase a své nové kamarády mamince velmi vychvaloval.

Boříme, nebo budujeme?

Každý z nás můžeme vztahy budovat, nebo je bořit. Se známými je možná spíš udržujeme, s cizími navazujeme. To, jestli vztahy budujeme, nebo boříme, závisí na tom, zda si lidí vážíme a nakolik jim projevujeme úctu, nebo naopak, zda je ponižujeme a dáváme jim najevo, že jimi vlastně pohrdáme. Velmi často jsou na to druzí lidé citlivější než my sami. Kdoví jestli kvůli nám někdo nepláče, ale my to ani netušíme.

Obdivuji Pána Ježíše, s jakou úctou přistupoval k lidem, kteří si nic nezasloužili, kterými ostatní pohrdali (Samařany, celníky, nevěstkami) – jakým způsobem budoval vztahy a získával jejich srdce, aby v něj uvěřili a poznali záchranu pro Boží království.

I pro nás platí, abychom si druhých vážili:

„V úctě dávejte přednost jeden druhému.“ (Římanům 12,10)

„V pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu.“ (Filipským 2,3-4)

„Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte.“ (1. Petrův 2,17)

Máš nezničitelnou hodnotu?

Kolem nás je mnoho prázdných lidí, ze kterých hřích vykuchal jakoukoli hodnotu a úctu vůči sobě. Prázdný člověk se s tím vypořádává různým způsobem. Velmi často tak, že se úctu snaží vymoci z druhých, pohrdá jimi, ponižuje je, posmívá se jim ve snaze získat pocit, že on sám je vyšší, lepší, že má převahu a větší hodnotu. To je ovšem slepá cesta, která vede nešťastníka k destrukci sebe sama i těch, se kterými takto jedná.

Kdo naopak přijal Krista, ví, že mu Bůh odpustil, zachránil ho a dal mu hodnotu, kterou v ráji ztratil. Takto věřící člověk ví, že má svou cenu, má svou hodnotu, která stojí na jeho vztahu s Kristem. Je to hodnota, která mu zůstane, i kdyby mu narostla uši jak slepičí křídla, i kdyby nebyl schopen nic kloudného říct a vypadal jako ňouma. Je to hodnota, kterou mu nevezme sebevětší posměch a ponižování, protože je to nezničitelná hodnota, je zakotvena v Bohu.

Hodnotu, kterou máš ty, předávej dál

V prostředí, kde si lidé jeden druhého váží, kde si všichni projevují úctu, se dobře žije a pracuje, každý rád přispěje nápadem, obětuje čas i námahu, pomůže věcně i financemi. Každý se do takového prostředí rád vrací. Energii, povzbuzení a nové nápady čerpá už jen tím, že sem patří, že druzí se na něho těší a čekají, jak zase originálně přispěje ke společnému dílu. Zároveň ví, že se mu nikdo nevysměje, když udělá chybu a nevynadá mu, když s ním nebude souhlasit.

Kdo si je vědom, že jeho hodnota je zakořeněna v Bohu, ten může svůj potenciál využívat k tomu, aby budoval vztahy s druhými lidmi. V tom je velká šance pro naše sbory, mládeže, dorosty, naše rodiny, a také pracoviště a vlastně pro každé místo, kde se ocitneme. Ať přijdeme do jakéhokoli prostoru, kde jsou lidé, vnímejme je jako lidi, kteří sice zřejmě nejsou bezchybní, ale mají svou hodnotu a bude jim prospěšné, když jim projevíme úctu. To můžeme udělat například tím, že je nejen pozdravíme, ale že se s nimi dáme do řeči, zeptáme se na nějaký detail z jejich života, oceníme to, jací jsou, co dělají, oceníme, že stojí ve svých životních bojích a že jsou tím, kým jsou.

Všimli jste si, že kolem člověka, který se takto zajímá o druhé, se často nakupí hrozen lidí, kteří třeba ani nemluví, ale chtějí být nablízku tomu, z koho vyzařuje úcta k druhým. A pokud je naše vlastní hodnota i hodnota lidí kolem nás postavena na tom, co s námi udělal Kristus, je to příležitost ke společné pohodě, radosti a vděčnosti.

Usilujme o takové prostředí všude, kam přijdeme.

Jan Vopalecký
starší Křesťanského sboru Vsetín, s manželkou Majkou má tři děti a stará se o dva kluky v pěstounské péči.

POLIA sú pripravené

Pán Ježiš v evanjeliu Matúša 28,19 povedal: „Choďte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch“. Toto poslanie neplatilo len pre Jeho priamych nasledovníkov, ako sa niektorí mylne domnievajú. Získavať učeníkov zo všetkých národov je príliš veľká úlohe pre dvanásť ľudí. Je to výzva pre nás všetkých, pre kresťanov všetkých čias. Pre teba aj pre mňa.

Prinášať zvesť

Viera prichádza skrze počutie, ale ak nebude toho, kto by rozprával, nebude čo počúvať. Kto prinesie zvesť o Bohu ľuďom v tvojom okolí?

Každý z nás má okolo seba určitú sféru vplyvu – každý má nejakých kamarátov, susedov, spolužiakov, spolupracovníkov... Myslím teraz na vzťahy s neveriacimi ľuďmi. Okruh týchto vzťahov sa ale vekom zmenšuje, to si môže overiť každý sám vo svojom živote. Čím sme starší, tým menej sa venujeme vzťahom mimo cirkvi. Akoby sme sa uzatvárali do nejakej ohrady plnej kresťanských vzťahov. Tráviť čas s ostatnými členmi cirkvi samozrejme nie je zlé, dokonca je to veľmi potrebné, ale akosi zabúdame udržiavať rovnováhu – zabúdame udržiavať vzťahy aj mimo cirkev.

Keď sa odvážime vykročiť z oblasti kresťanských vzťahov do širokého sveta, zrazu uvidíme okolo seba množstvo ľudí, ktorí potrebujú počuť, a získame priestor robiť učeníctvo s tými, s ktorými sa robiť má. Toto býva často naším ďalším omylom, keď si myslíme, že učeníctvo začína až po znovuzrodení, že sa dá robiť až s veriacimi ľuďmi. Ani učeníci Pána Ježiša sa nestali učeníkmi až vo chvíli, keď Peter vyznal: „Ty si Kristus, Syn živého Boha.“ (Mt 16,16) Učeníkmi sa stali vtedy, keď sa s Pánom Ježišom stretli a začali Ho spoznávať. Učeníctvo je vedenie človeka krok za krokom od momentu, kedy neveril, k tomu, aby spoznal a uveril, aby urobil pokánie a odovzdal sa Kristovi, aby bol následne budovaný a neskôr schopný privádzať ku Kristovi ďalších. Hľadanie a získavanie učeníkov si vyžaduje vykročiť do neveriaceho sveta, prinášať zvesť o Bohu ľuďom mimo cirkvi.

Komu?

Je dobré odpovedať si na otázku, ktorí konkrétni ľudia sa nachádzajú vo sfére môjho vplyvu, koho konkrétne môžem viesť ku Kristovi. Najlepšie bude, keď sa pokúsite napísať si zoznam. Ak ste pozerali nejaké westerny, zvyčajne sa v nich objavuje plagát s nápisom wanted (čo znamená hľadaný) a s fotografiou dotyčnej osoby. Skúste si vyrobiť takýto plagát a pod výzvu „wanted“ si napíšte desať mien neveriacich ľudí, ktorí sa nachádzajú vo vašom okolí. Alebo aspoň piatich alebo troch. Napísať si takýto zoznam môže byť dobrým začiatkom. Skúste si pripnúť tento zoznam na chladničku a zamyslite sa, či sú títo ľudia naozaj žiaduci pre nebeského Otca a či aj vám osobne záleží na tom, aby boli nájdení. Ste naozaj presvedčení, že Boh po nich túži, že sú pre Neho cenní, a že ide o otázku života a smrti? Ak myslíte, že sú títo ľudia naozaj dôležití a hľadaní, skúste začať tým, že sa za nich budete pravidelne modliť. Ale neskončite len pri tom. Modlitba je iba prvý krok.

Ako?

Evanjelium je dobrá správa, ale ako alebo skrze čo ju sprostredkovať ľuďom z môjho zoznamu? Ako ich osloviť, aby počúvali a aby mohli porozumieť?

Ďalšou dôležitou otázkou, na ktorú by sme si mali dať odpoveď, je, čo je pre každého z týchto ľudí dobrou správou. Nie každý človek dokáže prijať zvesť o Bohu hneď v prvej vete pri prvom stretnutí, ale každý má nejaké potreby alebo problémy, s ktorými by sa možno dalo pomôcť. Čo by mohlo byť dobrou správou pre človeka, ktorý je hladný? Alebo pre človeka, ktorý nikoho nemá, ktorý je chorý, ktorý rieši nejaké problémy, alebo ktorému chýba zmysel života...? Mali by sme sa pokúsiť porozumieť, zistiť, čo môže byť pre každého z týchto ľudí dobrou správou. Lebo skrze to, čo práve potrebujú, môžu porozumieť, kto je Boh.

Porozumenie si vyžaduje vzťah

Ak sa rozhodneme naozaj porozumieť potrebám ľudí zo svojho zoznamu, rýchlo zistíme, že sa potrebujeme s nimi stretávať, hovoriť s nimi, spoznávať ich – budovať s nimi vzťah. Okrem kresťanských aktivít by sme sa mali zapájať aj do aktivít medzi neveriacimi s cieľom vytvárať podklad pre zvestovanie dobrej správy. Môžeme sa zapojiť do nejakých športových záležitostí spolu s našimi neveriacimi priateľmi. Alebo sa môžeme zapojiť do rôznych aktivít napríklad v rámci susedských vzťahov. Alebo napríklad namiesto auta môžeme sadnúť do vlaku, kde sa tiež otvárajú možnosti na trošku hlbšiu komunikáciu s ľuďmi, obzvlášť ak ide o cestovanie na dlhšie trate.

Ak sa poobzeráte okolo seba a trošku popremýšľate, určite nájdete kopu možností, ako nadviazať a budovať vzťahy aj mimo cirkvi. Možno sa vám to môže zdať neobvyklé, v kresťanských radoch nie bežné alebo dokonca, že sa to nehodí – chodiť medzi neveriacich a tráviť s nimi čas. Ale aj Pán Ježiš trávil čas s nevriacimi. Nebál sa chodiť medzi nich a zaujímať sa o ich životy.

V 4. kapitole evanjelia podľa Jána vidíme Pána Ježiša na území Samaritánov, kam by Žid nevkročil, lebo sa to nehodilo. Hovoril so ženou, čo by Žid neurobil, lebo sa to nehodilo. Bol pri studni na poludnie a dokonca hovoril so ženou, ktorá mala päť mužov, čo sa pre Žida už vôbec nehodilo. Ale Pán Ježiš neváhal, keď videl potrebu priniesť niekomu dobrú správu. On videl veci inými očami, svojim učeníkom hovorí: „Zdvihnite oči a pozrite na polia, že sa už belejú k žatve!“ (Jn 4,35) Ako pozeráme my na „polia“ okolo seba a čo vidíme?

Polia sú pripravené

Prieskumy z roku 2011 ukázali, že 43% mladých ľudí verí, že Boh je, a zaujímajú sa o duchovné veci. To znamená, že skoro každý druhý človek, ktorého stretnete, by vám na otázky o Bohu povedal: „Zaujíma ma to.“ Asi 35% by povedalo, že niečo nad nami je, a iba 17% v Boha neverí a 5% sa o tieto veci vôbec nezaujíma. Takže tu máme okolo 78% ľudí, ktorí v princípe neodmietajú

diskusiu o Bohu a o viere. Sme si toho vedomí? Alebo sa zvykneme schovávať za vyjadrenia typu: „Nebudem to skúšať, lebo ľudí to aj tak nezaujíma“. Skúste to, overte si v praxi, či tieto prieskumy hovoria aspoň z časti pravdu. Oslovte ľudí okolo seba a uvidíte, koľkí z nich budú prístupní na diskusiu.

Nebuďme tými, ktorí hovoria „nejde to“. Pozerajme sa na okolitý svet Ježišovými očami, prosme Ho, aby sme videli lány pripravené k žatve. Pripravené klasy máme priamo pred očami a všade okolo nás. Kiež by sme sa im nevyhýbali a neuzatvárali sa len do cirkvi, ale vykročili do polí. Prosme Pána Ježiša, aby nám ukázal, ako a kde sa môžeme zapojiť do práce. A prosme Ho aj o to, aby nás naučil udržiavať si tie správne hranice pri pestovaní vzťahov s neveriacimi ľuďmi. On sám najlepšie vie, ktoré hranice treba prekračovať a ktoré naopak rešpektovať, aby sme nesplynuli s neveriacim davom.

NIEKOĽKO MYŠLIENOK ZO SEMINÁRA PETRA HRUBA „MÁME ČO ZVESTOVAŤ, ALE KOMU A AKO?“ ZO 17. MISIJNEJ KONFERENCIE V MODRE

Jana Čížová
vyrástla v kresťanskej rodine, pôsobí v Kresťanskom zbore v Púchove, autorka článkov a knižných recenzií.

Údolí stínů smrti, místo prohloubení vztahu

Při jedné z cest poznávacího zájezdu „Od Danu k Beršebě“, který jsme v říjnu v Izraeli absolvovali, jsme zhruba v polovině cesty z Jeruzaléma do údolí Jordánu přistavili náš autobus pod skalnatým svahem. Vystoupili jsme z autobusu a pomalu stoupali pěšky na vyhlídku, která nám nabídla nádherný pohled na severní část Judské pouště. Té pouště, ve které často našel útočiště David, když ho pronásledoval král Saul. Pouště, která se zdá být monotónním místem, zároveň však velmi významným. Na poušti prožíval Boží lid různé zkoušky, ale i hlubokou důvěru v Boha a prohloubení vztahu s ním. Byla útočištěm, ale i místem obnovy.

Když jsme stáli na svahu, viděli jsme směrem na západ Jeruzalém a na východ Jericho, pod námi se do pouště zařezávala cesta, která obě města od starověku spojovala. Vedla hlubokým údolím, kde teplota dosahuje nesnesitelných výšek a kde je citelný nedostatek vody. Vždyť roční úhrn srážek se zde pohybuje na 25 milimetrech. V tom údolí našlo svou smrt hodně poutníků i transportních zvířat. Jejich kostry zůstávaly ležet u kraje cesty a tento hluboký zářez v poušti tak získal nelichotivý název: Údolí stínů smrti.

Na východní straně se ústí svažuje do hluboké prolákliny Jordánu v místě, jež nese název Hora pokušení. Na ni, dle tradice, postavil Ďábel Ježíše a ukázal mu všechna království světa. Půstem vyčerpaný a žíznivý Ježíš nabídku Božího protivníka odmítl, protože uctíval jedině Boha a mamonu se klanět nechtěl. V tu chvíli ho Ďábel opustil a pečovali o něj andělé.

Díky tomu pohledu na Údolí stínů smrti mi došla jedna věc, kterou jsem před tím neviděl. Král David i jeho zaslíbený potomek Ježíš, prožili na stejné poušti výjimečnou zkušenost hlubokého vztahu se svým nebeským Otcem. David ji popsal slovy (Ž 23,3-4): *„Být s ním je pro mne osvěžení i záruka, že nesejdu z cesty. I kdybych musel jít údolím stínů smrti, budeš mi Bože na blízku, čeho bych se bál?“* Nebeský Král a Pastýř, hostil vyvoleného krále Izraele, Davida, a o tisíc let později, svého vlastního Syna a zároveň Davidova potomka, Mesiáše Ježíše, aby i on prožil tu zvláštní zkušenost hlubokého vztahu a blízkosti tváří v tvář Údolí stínů smrti. Na Horu pokušení sestoupili andělé a pečovali o něj ve chvíli těžké zkoušky.

Oba, David i Ježíš, měli se svým nebeským Otcem vztah hluboké důvěry a ta se pro ně stala oázou v poušti s tak hrozivým názvem. Oázou svěžesti, která čerpá ze vztahu s Bohem. On je schopen prostřít stůl a napojit tam, kde bychom to vůbec nečekali a kde je objektivně jen vyprahlá zem pouště.

Jaromír Andrýsek
ženatý s Ivanou, otec čtyř dětí, dědeček, pastor a učitel Křesťanského sboru Č. Těšín, redaktor časopisu, vedoucí komunitního centra.

Trpezlivosť a vytrvalosť v Čiernej Hore

Čierna Hora je jedna z najmenších krajín v Európe. Má rozlohu 13 812 km² a okolo 623 000 obyvateľov. Nezávislosť dosiahla v roku 2006, po tom, ako sa oddelila od Srbska. Vladimír Čižmanský a jeho manželka Marijana prišli zo Srbska do Čiernej Hory, kde slúžia v zakladaní zborov už viac ako 14 rokov.

Z histórie Čiernej Hory

Keď sa Rímska ríša v roku 395 rozdelila, Čierna Hora ležala práve na rozdeľujúcej línii medzi východnými a západnými regiónmi. Z východnej časti prv jednotnej ríše sa neskôr stala Byzantská ríša s hlavným mestom Konstantinopolis. V roku 537 bolo v nej kresťanstvo vyhlásené za ***štátne náboženstvo***.

Východné pravoslávne kresťanstvo

Po náboženskom oddelení rímskokatolíckej cirkvi a pravoslávnych cirkví v roku 1054 sa Čierna Hora pripojila ***k východnému pravosláviu***. Bolo to viac výrazom národnej identity ako opravdivej viery. Táto spätosť s pravoslávím bola mocne a dlhodobo posilňovaná po dobytí Čiernej Hory tureckou Osmanskou ríšou roku 1496. Ale takmer 400 rokov tureckej nadvlády malo za následok i to, že ***časť obyvateľov prijala islam***, aby sa zbavili vysokých daní a zlého zaobchádzania zo strany vládnucich Turkov. To vytvorilo nepriateľstvo medzi kresťanmi a moslimami v miestnom obyvateľstve. ***Väčšinoví pravoslávni kresťania*** sa považovali za ochrancov čiernohorskej identity. Tých, čo prijali islam, považovali za zradcov otcovskej viery. V súčasnosti tvoria moslimovia 20 % obyvateľstva.

Takmer 100 rokov po skončení tureckej nadvlády prišlo ***obdobie socializmu a komunistickej vlády***. Bolo to po 2. svetovej vojne a v tomto období štát potláčal kresťanstvo aj islam. Mnohí ľudia sa stali ateistami a opustili náboženské tradície. Avšak po páde socializmu niektorí z nich sa vrátili k náboženským koreňom, aby obnovili znovuzískali svoju národnú identitu. Nanešťastie staré rozdiely neboli zmierené a rany z minulosti neboli zahojené. Hoci navonok sa vzbudzuje dojem pokojného spolunažívania, pod týmto povrchom je skryté napätie a hroziace zrážky medzi znepriatelenými skupinami.

Začiatok misijnej práce

V období socializmu niektoré kresťanské misijné organizácie dokázali prejsť cez hranice a rozšíriť kresťanské letáky a časti Biblie. Ale v krajine neboli ***žiadni evanjelikálni veriaci*** a ich zbory. V roku 1990 prišli prví misijní pracovníci zo Srbska, usadili sa tu a pomohli založiť domáce zbory.

Môj priateľ Zolt a ja sme ***prišli sem v roku 1992***, aby sme založili zbor v tejto núdznej oblasti. Bol to zázrak, ako Pán otvoril pre nás dvere. Boli sme bez väčšej podpory, mladí, neskúsení, ale Pán si nás použil veľmi prostým spôsobom.

Na začiatku bolo ťažké nadviazať spojenie s ľuďmi. V susedných krajinách bola vojna a Čiernohorci sa báli nadviazať priateľstvo s cudzincami. Propaganda pravoslávnej cirkvi vykresľovala evanjelikálnych kresťanov a protestantov ako sekty a nebezpečné kulty. Usmerňovala ľudí, aby sa im vyhýbali a odmietali ich. V takomto ovzduší ***práca napredovala pomaly***. Začali sme klopaním na dvere bytov i domov a ponúkaním kresťanských letákov. Dúfali sme, že niektorí prejavia záujem o evanjelium. Žiaľ, bolo ich veľmi málo. Avšak ***jedna rodina*** prejavila záujem. Pokračujúco sme ju navštevovali. Trvalo to roky, ale napokon celá rodina našla spasenie v Pánu Ježišovi. Zo začiatku sme mali zhromaždenia v našom byte. Postupne sme nadväzovali spojenie s príbuznými ľudí v našej skupine. Pomaly, malými krokmi sme získavali dôveru ľudí, ukazujúc, že sme normálni a nesieme zvesť spasenia.

Rast služby

V roku 2000 prišla sem ďalšia misijná pracovníčka, Miruška v rámci ***Detskej misie***. Mala túžbu pracovať s deťmi. Začala s malým počtom detí z rodín v našej skupine. Verne konala túto službu niekedy pre päť a niekedy len pre jed-

no dieťa. Ale Pán Boh otvoril dvere. V roku 2003 misijná služba ***Vianočné dieťa*** súhlasila poslať nám „topánkové krabice" (s darčekmi pre deti z chudobných rodín – pozn. prekl.). Skrze jednu z našich sestier Pán pritiahol k tomuto programu väčšiu skupinu detí. Ako výsledok tejto akcie asi 20 detí navštevuje náš nedeľný detský klub. Krok za krokom naša rodina veriacich začala rásť. V osobnom styku tu a tam ľudia začali počúvať o nás. Príležitostne i zvedavosť pritiahla ľudí do spojenia s nami. Duchovná klíma v Čiernej Hore sa zmenila.

Za pomoci priateľa náš malý zbor urobil tábor pre dorastencov. Mohli sme vidieť rast práce s deťmi a nutnosť pokračovať v nej, ako rástli. Toho roku bolo v našom tábore 15 dorastencov. Hoci viaceré doma nemajú duchovnú podporu, dúfame, že semeno Božieho slova zasiate do ich sŕdc skôr či neskôr prinesie úžitok.

Klub dorastencov pokračuje celý rok. Keď rastú a chcú poznávať nové skutočnosti, modlite sa, aby sa Svätý Duch dotýkal ich sŕdc a zjavoval im zázrak Krista a aby zatúžili odovzdať sa Jemu.

V roku 2009 prišiel k nám z rehabilitačného centra Lazar. Bol obeťou rýchleho rastu predaja drog na uliciach po roku 1990. Mnohí mladí ľudia boli nimi pritiahnutí a ovládnutí. Mnohí liečení drogovo závislí prišli za ním, žiaľ, nie mnohí zostali stáli ako silní nasledovníci Pána Ježiša.

Spojili sme sa s misiou zvanou ***Každý dom pre Krista.*** Jej cieľom je dať do každého domu či bytu kresťanské letáky či brožúrky s možnosťou požiadať o ďalšiu kresťanskú literatúru alebo spojiť sa s osobou z evanjelikálneho zboru. Okolo 130 000 letákov bolo rozdaných v mestách a dedinách Čiernej Hory. Odpovedí bolo málo, ale semeno evanjelia bolo zasiate. Ľudia, čo odpovedali, dostali literatúru, ktorá ich môže priviesť bližšie k Spasiteľovi.

Teraz sme veľmi povzbudení, že viac ľudí navštevuje naše zbory. V našom zbore je asi 40 veriacich. ***V celej Čiernej Hore je okolo 250 evanjelikálnych veriacich vrátane misijných pracovníkov.*** V ostatnom čase navštevuje náš zbor každý mesiac jeden nový veriaci. Nedávno jedna mladá žena povedala: „Chcem sa stať členkou vášho zboru, lebo rozumiem, o čom hovoríte... Chcem sa rozprávať s ľuďmi o kresťanských témach... ste iní ako pravoslávna cirkev, kde necítim život." Sme veľmi radi, že táto mladá žena cíti rozdiel a chce mať opravdivý vzťah s Pánom Ježišom.

Vladimír a Marijana Čižmanski

Mládež na letnom kempe

Naša vízia

V tomto čase máme prenajatú bývalú kaviareň, ktorá je však pre naše potreby primalá. Sme vďační Pánovi, že nám dal dosť prostriedkov na ***zakúpenie pozemku*** vo veľkej lokalite, kde môžeme vybudovať nové vhodné priestory pre náš zbor. Naša vízia do budúcnosti je mať ***vlastnú budovu***, ktorá by bola uznaná ako miesto zhromažďovania evanjelikálnych veriacich. Slúžila by tiež na vzdelávanie, vysielanie a duchovné občerstvenie tých, ktorí by šírili evanjelium v Čiernej Hore. Poznali sme, že obyvatelia Čiernej Hory sú citliví na to, aby veriaci mali takéto miesto, ktoré by ukazovalo ich vážnosť, stálosť a transparentnosť. S uznanou budovou pre zhromažďovanie zboru je pravdepodobnejšie, že ***evanjelikálni veriaci budú uznaní za osobitnú kresťanskú skupinu*** a budú ako takí braní vážne.

Túžime postaviť ***viacúčelové stredisko***, ktoré by podporovalo rôzne účely služby. Slúžilo by ako:

- zhromažďovacie miesto pre zbor,
- priestor pre vyučovanie detí a starostlivosť o ne v priebehu zhromaždení,
- kancelárske priestory pre misijné služby a ich činnosti,
- misijné centrum, kde chceme vzdelávať a občerstvovať misijných pracovníkov a skupiny vysielané do Čiernej Hory,
- ubytovacie priestory pre navštevujúcich bratov a misijné skupiny pre krátkodobé nasadenie (do 15 ľudí).

Modlite sa, aby Boží ľud mal srdce pre podporu šírenia evanjelia v tejto duchovne núdznej krajine!

VLADIMÍR ČIŽMANSKÝ
Z ECHOES, DECEMBER 2017
PRELOŽIL JÁN HUDEC

Ján Hudec
spoločne s manželkou Jozefinou vychovali dve deti, dlhoročný starší Kresťanského zboru v Nitre, autor kresťanských článkov a publikácií.

O naději v bezmoci

Jednou jsem na cestě autem do komunitního centra přemýšlel, jakou polévku uvařím jako občerstvení pro večerní zkoušku pěveckého sboru a hudební skupiny Fusion. Když jsem na parkovišti vystupoval z auta, koukal na mně z trávy pod stromem krásný suchohřib. Pán Bůh je dobrý a ví, že mám houby rád. Díval jsem se do trávy na tu krásnou hlavu a ona se koukala na mě. Moje dilema, co vařit, bylo vyřešeno. Hřib mně zval, abych ho utrhl a pustil se do vaření.

To němé volání z trávy mi připomnělo biblický příběh slepého žebráka, který seděl u bran Jericha a čekal na svou příležitost. (Mk 10,46nn) Markovo evangelium ho přestavuje jako Bartimaia, syna Timaiova. Ze všech příběhů o zázračných uzdraveních zmiňuje Marek jméno otce uzdraveného jen zde a pak v případě dcery Jaira, představeného synagogy. (Mk 5,21nn) Oba mužové byli nejspíš známými postavami rané církve. Zároveň byli lidmi, kteří prožívali bezmoc, když přihlíželi osudu svých vlastních dětí. Tato bezmoc je často spojena s bolestí, méně však s rezignací. Vidíme to u Jaira, ale i u Bartimaia.

Bartimaia Marek popisuje jako „slepého žebráka“. To slovní spojení vyjadřuje dvojí bezmoc, byl bez zraku i bez prostředků k životu. Naději však nepostrádal. Jeho smutnou situaci neovládla rezignace. Neseděl tam pasivně. Nečekal jak hřib v trávě na náhodného houbaře. Byl plný naděje, a ta, jak víme, umírá poslední. Bartimaios si zvolil místo u frekventované cesty, která vedla z Jericha do Jeruzaléma. Pohybovalo se po ní hodně lidí. Mnozí z nich měli s žebráky soucit, ale Bartimaios vyhlížel víc.

Zdá se, že svůj úděl nesl statečně. Čekal na svou příležitost. Ta se dostavila, když uslyšel, že Ježíš s učedníky a s celým zástupem lidí vychází z Jericha. Plný naděje začal Bartimaios křičet a volat: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Mnozí ho napomínali, aby mlčel. On však křičel o to více: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Jeho volání bylo vlastně voláním na očekávaného vládce Izraele, voláním na krále, Davidova potomka. Bylo voláním na toho, který přinese spásu a vše obnoví. Když vše, tak i slepcův zrak. Tato Bartimaiova naděje Ježíše oslovila. Je zvláštní, jakou hodnotu má naděje bezmocného v očích Boha, který je původcem vší moci a naděje. Jedním slovem obrovskou.

Dá se říct, že to byla právě tato naděje, která Ježíše zastavila a přiměla ho, aby dal slepce zavolat. Jak dobře, že se Bartimaios před tím nedal od svého volání odradit. Jak dobře, že se nenechal okrást o svou naději. Jak se asi cítil, když uslyšel: „Vzchop se, vstaň, volá tě!“ Tři úsečné pokyny, jež v sobě skrývaly obrovskou dynamiku a doslova zvedly slepého na nohy, aby se vydal vstříc tomu, po čem toužil.

Bartimaios při tom odhodil svůj plášť. Pustil svou jedinou jistotu. Plášť, kterým se večer přikrýval, který ho hřál v chladné noci. Teď by mu však bránil v pohybu. Odhazuje ho, protože tuší něco lepšího. V tom pohybu vstříc naději uslyšel Ježíšovu otázku: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ Proč se ho na to Ježíš vlastně ptal? Copak neznal Bartimaiovu vnitřní touhu? Copak z jeho hlasitého volání o smilování nevyčetl, o co Bartimaiovi vlastně šlo? Vyčetl, ale chtěl, aby Bartimaios svou touhu konkretizoval, zformuloval a přednesl.

Neměli bychom i my Pánu odpovědět na jeho otázku: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ Věřím, že je v našem vzájemném vztahu s ním důležitá. Co vlastně od Boha čekáme? Co je předmětem naší naděje? Slepý Bartimaios měl jasno. Na Ježíšovu otázku odpověděl krátkým zvoláním: „Ať vidím!“ A jaké se mu dostalo odpovědi? Ježíš vnesl do jeho dvojí bezmoci dvojí světlo. Daroval mu zrak i poslání. Bartimaios prohlédl a šel cestou za Ježíšem.

Bartimaiův příběh nás staví hned před několik otázek: Jaké očekávání a naději nosíme v sobě? Jakou jistotu máme pustit, aby nám nebránila v cestě za Ježíšem? A nakonec: od jaké slepoty potřebuji vlastně uzdravit? Abychom se duchovně pohnuli z místa, potřebujeme na ně znát odpověď.

Jediný, kdo do naší bezmoci, ať už je jakákoliv, může vnést světlo naděje, je Ježíš. Přeji Vám i sobě, abychom poznali a uchopili svou příležitost stejně, jako to učinil Bartimaios.

Jaromír Andrýsek

ženatý s Ivanou, otec čtyř dětí, dědeček, pastor a učitel Křesťanského sboru Č. Těšín, redaktor časopisu, vedoucí komunitního centra.

Čas tancovať
Karen Kingsburyová

Advent-Orion, 2017, 333 strán

Minulé leto som dostala do daru knihu od Karen Kingsburyovej s názvom *Čas tancovať*, no až teraz som sa dostala k jej prečítaniu. A som naozaj rada, že som si na ňu urobila čas. Autorka v nej opisuje manželskú krízu dvoch kresťanov, no nie je to príbeh len o manželoch a pre manželov, ako by sa zozačiatku mohlo zdať.

Táto kniha bola aj sfilmovaná. Ak by ste sa ale chceli uspokojiť s tým, že ste videli alebo si pozriete film, pripravíte sa o to najcennejšie. Jednak vo filme určite nenájdete všetky udalosti opísané v knihe a predovšetkým v ňom chýba duchovný rozmer. Do filmu sa nedostali duchovné zápasy jednotlivých hrdinov príbehu a ich otvorené rozhovory s Bohom.

Príbeh Martina a Emy

Martin a Ema mali šťastné manželstvo, ktoré všetci okolo nich, vrátane ich detí, obdivujú a tajne im ho závidia. Lenže táto manželská idylka je dávno preč a otázkou už iba zostáva, ako to všetkým naokolo povedať. Aspoň tak to videli Martin a Ema. Už nedokázali nájsť iné riešenie ako rozchod. Boh mal však na ich situáciu celkom iný názor. Pomaly, postupne, no neodbytne vstupoval do ich životov. Krok za krokom im ukazoval, že aj keď je už všetko stratené, keď sa zdá, že už niet cesty späť, keď sú už vypísané rozvodové papiere, ešte stále je šanca na nápravu pokazeného vzťahu.

Kedysi obaja manželia dokázali držať spolu, hoci to nemali ľahké. V istom období ich zasiahla séria naozaj vážnych tragédií, ktoré otriasli ich spoločným životom. No napriek tomu to ich vzťah ustál, pretože v ňom vtedy bolo niečo, na čo časom akosi zabudli, odložili to bokom. Pri spomienkach na predošlé roky si krok za krokom obaja začali uvedomovať, prečo sa ich vzťah pokazil, kde urobili chyby a aké ďalekosiahle následky môže mať neškodne vyzerajúca ľahostajnosť alebo nedôslednosť v niektorých veciach a postojoch.

Bola to dlhá a bolestná cesta, ale Boh ich pomaličky týmto údolím previedol, keď Ho vpustili do svojich životov, začali Mu načúvať a hľadať pomoc u Neho. Boh nad nimi nikdy nezlomil palicu, nikdy to s nimi nevzdal. On bol vždy pripravený pomáhať, ako jeden z manželov v závere knihy vyznáva: ***„Bože, ty si tak verný! Neurobil som nič dobré a dlho som žil bez teba, no napriek tomu mi dávaš všetku pomoc, ktorú potrebujem.“***

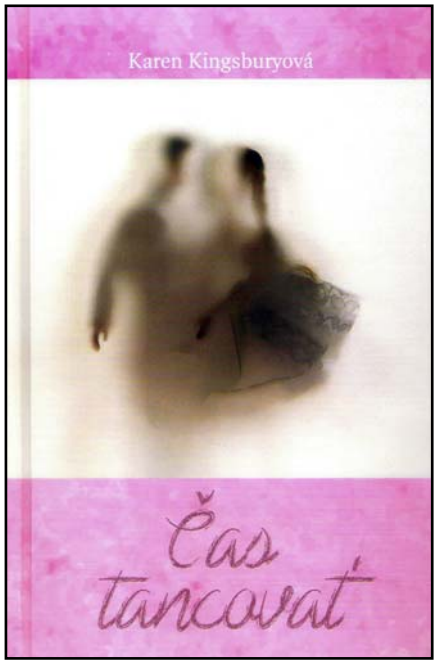

Príbeh vzťahov

Či už máte skúsenosť s manželskými problémami, alebo máte manželstvo bez problémov, alebo s manželstvom zatiaľ skúsenosť nemáte, táto kniha určite stojí za prečítanie. Je to príbeh o tom, ako ľahko sa môžu vzťahy medzi ľuďmi pokaziť (nielen medzi manželmi), a tiež o spôsobe, ako možno pokazené vzťahy napraviť. A zároveň je to aj príbeh o tom najdôležitejšom vzťahu – o vzťahu medzi človekom a Bohom – ktorý je vlastne kľúčom ku všetkým vzťahom medziľudským.

Pozorný čitateľ nájde v tejto knihe napr. odpoveď, prečo niektorí kresťania Boží hlas poznajú a rozhovory s Bohom sú pre nich také prirodzené ako dýchanie, zatiaľ čo iní v tejto oblasti tápu. Dozvie sa tiež niečo o tom, ako Boh k človeku hovorí. On nie vždy prehovorí vtedy, kedy by sme to čakali, kedy sme na to pripravení, a nie vždy povie to, čo by sme chceli počuť. Našou vecou však je pozorne počúvať a s dôverou sa podľa Jeho slov zariadiť. Aj keď im celkom nerozumieme. Príkladom je dcéra Martina a Emy, ktorá poslúchla Božiu výzvu k modlitbe za rodičov, hoci vôbec netušila, že jej rodičia majú nejaký problém. No nakoniec mala jej modlitba veľký význam. A aj samotní Martin s Emou nakoniec poznali, že urobili veľmi dobre, keď sa zariadili podľa Božích slov, ktoré sa im zozačiatku zdali absolútne od veci, do ich situácie nevhodné a neuskutočniteľné.

Za zmienku stojí aj to, ako Boh Emu napriek ťažkej situácii použil na zvestovanie evanjelia. Nenechal ju bokom a nečakal, kým sa podmienky v jej živote zlepšia, aby potom mohla poslúžiť Jeho plánom.

Na tomto príbehu tiež pekne vidno, ako Boh rieši problémy. On sa len tak ľahko nevzdá. Nehodlá len tak bez boja robiť výnimky, upúšťať od svojich nariadení, nech už je situácia akokoľvek zložitá alebo ťažká. No zároveň človeku s láskou ukazuje, kadiaľ vedie správna cesta, a rád mu poskytne pomoc, aby tú cestu zvládol.

Dalo by sa o tejto knihe napísať ešte veľa, ale najlepšie bude, keď si ju prečítate. Je napísaná pútavým spôsobom a čitateľa drží v napätí až do poslednej strany. Na záver spomeniem už len jednu myšlienku. Keď Martin radil svojmu nastávajúcemu zaťovi, ako udržať pevný vzťah, spomenul si na svoje začiatky s Emou: ***„Miloval ju pre to, kým je. Nie pre to, čo mohla preňho urobiť.“*** Presne to by sa dalo povedať aj o ostatných vzťahoch medziľudských a predovšetkým o vzťahu s Bohom. Ak chceme, aby naše vzťahy pretrvali, potrebujeme toho druhého milovať pre to, kým je. Nie pre to, čo môže pre nás urobiť.

Jana Čížová
vyrástla v kresťanskej rodine, pôsobí v Kresťanskom zbore v Púchove, autorka článkov a knižných recenzií.

Gary Chapman a Arlene Pellicane
Vztahy v digitálním světě

Pomáhá technika vaši rodinu sbližovat, nebo ji od sebe oddaluje?

Překlad Alena Švecová, Návrat domů, Praha, 2016

Tuto knihu doporučuji přečíst všem rodičům (i prarodičům) malých dětí. Žijeme v „digitálním světě“, odlišném od časů našeho mládí. My sami, ale hlavně naše děti, jsme vtaženi do tohoto světa mobilů, tabletů, iPhonů, PC a dalších digitálních produktů. Nepochybně usnadňují život – ať už je to internetové bankovnictví, vyhledávání nejrůznějších informací, komunikace přes Skype či sociální sítě. Na druhé straně nás o mnohé okrádají – naše vztahy nejsou bezprostředně osobní, ale zprostředkované, ztrácí se společně strávené chvíle. O tom všem je tato kniha, usilující o to, aby digitální technika byla dobrým sluhou, ale nestala se zlým pánem. Je dobrým vodítkem, jak v dnešní době vychovávat děti, aby zůstaly lidmi, orientovanými na vztahy – předně na vztah k Bohu, ale také k lidem kolem nás. Je psána čtivě, jsou tam praktické ukázky ze života, v mnoha z nich se poznáme.

Její hlavní témata jsou:

Příliš brzy u obrazovky

Je důležitou otázkou, kdy a za jakých podmínek se děti mohou seznamovat s digitálním světem. Výzkumem ročních, dvouletých a tříletých dětí se zjistilo, že televize jako zvuková a obrazová kulisa zkrátila dobu, kdy si dítě hrálo a snížila jeho soustředěnou pozornost během hry. Další studie naznačují, že se tak zřejmě narušují kognitivní procesy, paměť a chápání čteného textu. Přesto má televizi ve svém pokoji ještě před 3. rokem téměř třetina dětí. (viz str. 15).

Na co se vaše dítě dívá?

Autor připomíná 4 otázky, které bychom si měli v tomto směru klást: (1) Jaká fakta se dítě z tohoto pořadu dozví? (2) Jaké povahové rysy se snaží tento pořad u mého dítěte pěstovat? (3) Jak tento pořad přistupuje ke členům rodiny (znevažování, co uslyší o mužích a o ženách)? (4) Je tento pořad v souladu s hodnotami vaší rodiny? (str. 20)

Svět multimédií se točí kolem uspokojování dítěte. Pokud se mu něco nelíbí, může sahat po dalších variantách, dokud ho něco nezaujme. Nemusí se

učit čekat, protože potřeby a přání jsou plněna hned. Skutečný život ale není o nekonečném počtu možností, rozbalování menu a o neustálých požitcích.

I rodiče se připravují o mnoho. Příliš času u obrazovky vás okrádá o chvíle, kdy své dítě něčemu učíte, o rodinné vzpomínky a možnost vytváření pevného pouta. Dovolit dětem strávit hodiny u obrazovky je snazší, ale připravujeme se o ovlivnění jejich osobnostního růstu.

Jak vychovat vztahově orientované děti?

Děti vědí všechno možné o videohrách, kreslených seriálech a nejnovějších aplikacích. Chybí jim ale vyučování o charakteru. Ctnosti představují jednání a postoje, které vykazují vysoká morální měřítka. Zodpovědnost. Soucit. Vytrvalost. Víra. Neexistuje žádná aplikace ctností, kterou byste mohli stáhnout do srdce a mysli svého dítěte. Ctnostem se děti učí a osvojují si je... (str. 30)

Digitální technika ovlivňuje výrazně některé charakterové vlastnosti, např.: citovou náklonnost, umění být vděčný a ocenit jiné, schopnost zvládat hněv a umění omluvit se, a zejména schopnost soustředit se.

Jak na tom naše děti v tomto smyslu jsou, je možné zjistit nenápadným testem. *S kým jsi dnes rád trávil(a) čas? Co se ti na něm/ní líbilo?* Je užitečné klást otázky typu: *Za co jsi dnes vděčný/á? Naštvalo tě dnes něco? Kdy ses naposledy někomu omluvil/a nebo se někdo omluvil tobě? Co se stalo? Při kterých předmětech se ve škole nejlíp soustředíš? Při kterých je to pro tebe nejtěžší?*

V stati o „soustředění" kniha upozorňuje na problém „multitaskingu", kdy lidé dělají více věcí najednou. *Např. dítě při vypracovávání domácích úkolů zapne tablet, aby našlo nějakou definici. Podívá se na TV a zasměje se. Zatímco hledá na internetu, dívá se dál, upoutá je reklama na nový film, klikne, aby se o něm dovědělo víc, zatímco si do sešitu zapisuje hledanou definici.*

Multitasking má také rizika. Snižuje se kvalita práce, při promýšlení do hloubky jsme rozptylováni a vede to k zahlcení informacemi. Přestáváme odlišovat podstatné od nepodstatného. Ve skutečnosti je to ztráta času, protože při „přepínání" mezi jednotlivými úkoly to člověku obvykle trvá 25 minut, než se vrátí k původnímu úkolu (str. 93-95).

Čas u obrazovek a mozek

Digitální technika působí na mozek dětí, vyvolává změny ve způsobu čtení, působí na „centrum odměn", související s hladinou dopaminu v mozku. Dále mluví o obrazovkové závislosti, a o vlivu střílecích her na ovládání emocí agresivity.

Čas u obrazovek a jazyky lásky

ASAP, PLS, MMT – to jsou slovní výrazy, používané v digitálním světě. Znamenají „co nejdříve", „prosím" a „moment". To ale nevyjadřuje náš vztah k druhým lidem. V našem životě by se měly projevovat také „jazyky" (projevy) lásky.

Čas u obrazovky a bezpečí

Používání digitální techniky zejména dětmi má také závažná rizika pro jejich život, resp. pro život rodin: Patří mezi ně ***nebezpečí šikany***: Autoři uvádí statistický přehled šikany na internetu (str. 138). Uvedená čísla jsou alarmující, uvádí, kolik dětí se setkalo s výhrůžkami, či se sprostými e-maily. Ale také, kolik dětí se přiznalo, že samy se šikany zúčastnily. Většinou o tom rodičům ani dospělým neřekly. Dalším nebezpečím jsou ***predátoři a pornografie.*** Statistiky, týkající se šíření pornografie a věku, kdy se s ní děti na internetu setkají, jsou burcující (str. 142). Ve stati ***Bezpečný domov*** ukazuje nebezpečí odcizení členů rodiny, které hrozí v nadměrné komunikaci jen prostřednictvím médií – např. Skype.

V oblasti komunikace zvažme následující otázky: Využíváme obrazovky k tomu, abychom se scházeli jako rodina? Pokud ano, jak? Slouží u nás obrazovky spíš k posílení vztahů mezi rodiči a dítětem, anebo naopak? Podporuje čas trávený doma u obrazovek učení a pozitivní hodnoty? Neučí se moje děti z obrazovek sprostým slovům a negativním postojům?

Závazek rodiny pro bezpečné používání obrazovek (str. 148)

V knížce je uveden následující vzorový příklad zásad ochrany soukromí rodiny.

- *Nikdy nebudu poskytovat osobní informace, jako je příjmení, adresa nebo telefonní číslo.*
- *Nebudu uvádět název své školy, města nebo pracoviště svých rodičů.*
- *Nikdy nebudu prozrazovat svoje heslo.*
- *Budu se řídit časovými limity, které určí moji rodiče.*
- *Dovolím svým rodičům kontrolovat historii svých připojení, kdykoli to uznají za potřebné.*
- *Na internetu se budu stýkat jen s lidmi, které znám z reálného života.*
- *Pokud uvidím něco, kvůli čemu se budu cítit nesvůj/nesvá, nebo mě někdo požádá o setkání, hned o tom řeknu někomu z rodičů.*
- *Nebudu setrvávat na stránce s upozorněním „Pouze pro osoby starší osmnácti let" ani na takové stránky klikat.*
- *Bez svolení rodičů nebudu nikomu přes internet posílat svoje fotky ani fotky naší rodiny.*
- *Nebudu na internetu psát nic, co bych danému člověku neřekl osobně.*

Čas u obrazovek a rodičovská autorita

V kapitole ***Zhodnotit digitální život vaší rodiny*** doporučuje ***Vytváření zón bez obrazovek*** (digitální „sabat") K tomu patří: Dětský pokoj bez obrazovek. Nepoužívat chytré mobily či jiná podobná zařízení během jídla. Jízdy autem využívejte především pro rozhovor, nikoliv pro sluchátka na uších, filmy nebo videohry. Vyhradit si dny bez internetu.

Rodinu netvoří jen rodiče a děti, ale i prarodiče, kteří se svými potomky také tráví hodně času, např. při hlídání dětí. Ti se často v digitálním světě nevyznají. Kniha má vhodné tipy a zásady ve vztahu mezi prarodiči a vnoučaty při společném trávení času – věnovat se zejména tvořivé činnosti a rozhovorů s nimi.

Čas u obrazovky a rodič samoživitel

Život v neúplné rodině není jednoduchý – a promítá se to i v oblasti používání multimédií. V knize je řada nápadů, jak v této situaci pomoci.

Čas u obrazovky a vy

Je to osobní apel na každého z nás, na naši odpovědnost při využívání multimédií.

Tomáš Pala

s manželkou Bronislavou vychoval dvě děti, je dědečkem tří vnoučat, autor mnoha křesťanských publikací a článků.

Ohlédnutí za podzimní „Valašskou konferencí“ v Bratřejově

Věřící *z bratrských sborů* na Valašsku se, *p*okud si to pamatuji, pravidelně scházeli ke společným *čtvrtletním* shromážděním ve Vizovicích, v prvním působišti absolventa Biblické školy v Berlíně, F. J. Křesiny. Ten se sem v roce 1908 přistěhoval, když zde v okolí uvěřilo několik lidí. Postupně pak vznikala shromáždění ve Vizovicích, v Bratřejově, v Prlově a Pozděchově, v Újezdě a později i ve Zlíně.

V posledních letech si věřící na Valašsku zvykli tato setkání nazývat „Valašská konference“, kde se setkávají věřící z Křesťanských sborů ze Vsetína, Zlína, Vizovic a okolí. Konají se teď v Kulturním domě v Bratřejově dvakrát ročně, v červnu a v září.

Ta poslední se konala 16. září 2018. Sjelo se zde hodně bratří a sester z Valašska, ale byli zde i hosté ze Slovenska a také řada věřících z jiných společenství, zejména od bratří baptistů a z CB.

Hlavním řečníkem této konference byl bratr Pavel Hošek, učitel Církve bratrské z Prahy. Ten měl zde dvě jistě aktuální a potřebné přednášky, z nichž uvádím malou ochutnávku. V dopoledním uvažování nad problémem strachu v pozadí příběhu o návratu dvanácti zvědů ze zaslíbené země do Kádeše (*Dt*13 a 14) nám připomněl několik velmi závažných aspektů **strachu**, o němž platí:

1. **Strach má velké oči.** *„Země, kterou jsme při průzkumu prošli, je země, která požírá své obyvatele, a všechen lid, který jsme v ní spatřili, jsou muži obrovité postavy. Viděli jsme tam zrůdy - Anákovci totiž patří ke zrůdám - a zdálo se nám, že jsme nepatrní jako kobylky, vskutku jsme v jejich očích byli takoví.“* Většina zvědů se dívala místo na Hospodina na své okolí a dostala strach. Určitě nebyli jako kobylky a Hospodin byl s nimi.
2. **Strach je špatný rádce.** *„I řekli si vespolek: „Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!“* Ve strachu se dopouštíme nesprávných rozhodnutí. Místo ke svobodě se vracíme do „starých jistot“ (a starého otroctví).
3. **Strach se šíří jako nákaza.** „Celá pospolitost se pozdvihla; dali se do křiku a lid tu noc proplakal.“ Lidé se bojí i toho, co ve skutečnosti není. Stačí pohled na bojící se lidi a začínáme se bát také, pokud nemáme pohled Jozue a Káleba.
4. **Strach bolí a tvrdne z něj srdce.** *„Celá pospolitost však křičela, aby je ukamenovali... ti muži, kteří pohaněli zemi zlými pomluvami, zemřeli zasaženi Hospodinem.“*

Nemáme důvod se bát – Pán Bůh je s námi. V Bibli je 365x (tj. na každý den) uveden pozdrav nějakého Božího posla (často anděla): „Neboj se!“ To není levný optimismus, ale vyplývá z následujícího doplňku: „Protože já jsem s Tebou“. To je význam biblického jména „Immanuel“, označující našeho Pána. A je-li tomu tak, pak může Pavel zazpívat svůj chvalozpěv v Ř 8,31-39. Je-li s námi Bůh, nic nás nemůže odloučit od Boží lásky v Kristu Ježíši.

Odpolední přednáška byla o „naději, když žádná naděje není“. Na řadě případů (Abram, Zachariáš, a další) jsme si připomněli, že naděje není jen třetí do počtu k víře a lásce, ale že je tím nejdůležitějším, co máme a že i víra může být definována jen nadějí (Žd 11,1). Naději potřebujeme zejména v naší post-optimistické době, ve které žijeme. Lidé kolem nás žijí tak, jak žijí proto, že nemají naději.

Kromě těchto dvou přednášek (které si je možno poslechnout), byl na konferenci zajímavý rozhovor s bratrem Danielem Szorádem, bývalým ředitelem Českých lesů – o jeho životní cestě, jak jej Pán Bůh vedl životem, jak jej povolal do vysokých funkcí, i jak byl z poslední funkce odvolán. Máme radost z toho, že se osvědčil jako křesťan na všech místech, kam ho Pán postavil a nedal se zlákat tím, co ďábel lidem nabízí. Je příkladem naděje a optimismu i do budoucnosti, kdy bez jakéhokoliv obviňování a výčitek čeká, kam ho Pán povede a využívá čas ke službě jiným.

Během poledního volna, které mladí lidé využili ke sportu, mohli zájemci mít rozhovor s bratrem Hoškem, zvláště o jeho knize o islámu pro křesťany. Součástí konference byl i rozhovor s br. Hoškem o jeho životě a službě.

Po ukončení konference v Domě kultury se účastníci přesunuli na místní střelnici, kde proběhl křest pěti mladých lidí. Křest se konal zhruba asi 300 m od místa, kde se konávaly křty v Bratřejově před sto lety. Venku v přírodě, prostým a jednoduchým způsobem, s písní, kratičkým připomenutím toho, co křest znamená, modlitbou a vlastním křtem. Konference tak proběhla ve znamení 110 leté existence bratrského hnutí na tomto místě.

Nakonec si zájemci mohli popovídat a sdílet se za krásného počasí venku v nádherné valašské přírodě při grilování, než se za soumraku rozjeli do svých domovů. Díky Pánu Bohu za to, že můžeme mít takové příležitosti sdílet se a prožívat svobodně svou víru v Pána Ježíše. Kéž nás Pán Bůh vede k tomu, abychom se nebáli toho, co je před námi a s důvěrou a v naději vyhlíželi svého Spasitele, který slíbil, že pro nás opět přijde!

Tomáš Pala
s manželkou Bronislavou vychoval dvě děti, je dědečkem tří vnoučat, autor mnoha křesťanských publikací a článků.

Přátelství žen

Dee Brestinová

Samuel, 2010, 187 strán

Kniha ***Přátelství žen*** od autorky Dee Brestinovej v sebe ukrýva zaujímavé informácie o ženách, predovšetkým o ich schopnosti nadväzovať vzťahy, a tiež o úskaliach týchto vzťahov.

V úvode autorka opisuje niektoré rozdiely medzi správaním muža a ženy. Poukazuje na ich rozdielnu emocionálnu výbavu a tým pádom aj rozdielnu schopnosť a túžbu či potrebu nadväzovať vzťahy. Hovorí o tom, že ženy dostali od Boha vzácny dar. Na rozdiel od väčšiny mužov majú schopnosť vytvárať hlboké dôverné vzťahy. Potrebujú sa však naučiť tento dar správne používať.

Autorka poukazuje na dôležitý fakt, že dievčatá a ženy sa musia naučiť hľadať svoje bezpečie, naplnenie svojich potrieb a túžob, a tiež svoju identitu v prvom rade v Bohu. Inak sa vzťahy môžu stať pre ne pascou. Môžu ich dusiť, ak má jedna strana príliš veľké očakávania od tej druhej. Alebo ich môžu doviesť k modlárstvu, ak vznikne závislosť od človeka, namiesto závislosti od Boha. Okrajovo sa autorka venuje aj homosexualite medzi ženami, ktorá môže prameniť práve z modlárstva vo vzťahoch, keď začne pre mňa nejaký človek znamenať viac, ako Božie nariadenia. Opisuje tu svedectvo kresťanky, ktorá takýmto vzťahom prešla a dokázala sa z neho vymaniť.

V rámci negatív vo vzťahoch sa autorka dotýka aj záležitostí ako šikana, ohováranie alebo nebezpečenstvo zvané „najlepšia kamarátka“. Hovorí o tom, že kvôli nášmu sklonu k závislosti vo vzťahoch je lepšie budovať si sieť priateľov, ako mať len jednu „naj“ kamarátku. Mali by sme v tom podporovať aj naše priateľky, dopriať im priestor a slobodu pre iné vzťahy a neosobovať si výhradné právo na ich náklonnosť a čas. A v prvom rade by sme mali naše priateľky podporovať v raste do podobnosti Kristovi. Pomáhať im približovať sa ku Kristovi a nie ku mne. A pomáhať im tiež odhaľovať a napĺňať ich poslanie a obdarovanie dané Bohom, aj keď to bude znamenať sebazaprenie. Ak bude rásť vertikálny vzťah medzi mnou a Bohom a aj medzi mojou priateľkou a Bohom, potom sa bude uberať správnym smerom aj náš vzájomný horizontálny vzťah.

Samozrejme autorka v knihe nehovorí len o negatívach. Pozerá sa na dôverné vzťahy z rôznych strán. Dočítate sa tu o rôznych veciach, ktoré v sebe priateľstvo zahŕňa: napríklad verná láska, vytrvalosť, ochota podstúpiť riziko, schopnosť povzbudiť či obviazať rany toho druhého... alebo aj umenie rozlúčiť sa.

Dočítate sa tiež, že nie je priateľka ako priateľka. Niektoré prichádzajú do našich životov ako „letničky“ a iné ako „trvalky“. Obidva druhy priateľstva majú svoj význam a svoje miesto a je dobré podľa toho k nim pristupovať, prijímať ich a vážiť si ich také, aké sú. Iné prirovnanie, ktoré v knihe nájdete, hovorí o ružiach a aligátoroch. Ruže sú krásne, ale občas sa zraníte na ich tŕňoch. To však nie je dôvodom na útek, časom sa naučíte zaobchádzať s ružami tak, aby ste sa vyhli zbytočným zraneniam. No niekedy sa na obzore objavia aligátory a vtedy je lepšie zobrať nohy na plecia, pretože aligátora neskrotíte. Aligátor sa síce môže na vás usmievať, ale jedného dňa vás celkom určite roztrhá. V knihe nájdete zopár znakov, podľa ktorých možno aligátora odhaliť, a tiež ďalšie zaujímavosti, podľa ktorých si možno vyberať priateľov.

Alebo sa dočítate o výhodách medzigeneračných vzťahov, priateľstiev medzi staršími a mladšími ženami. Z takéhoto vzťahu môžu vzájomne ťažiť obe strany a je na našu škodu, ak sa im vyhýbame alebo sa ich bojíme. Autorka vo svojej knihe tiež opakovane nabáda, aby sa ženy za výber priateliek a za priebeh svojich priateľstiev modlili a nechali sa viesť Bohom. Lebo Boh najlepšie vie, čo potrebujeme a často nás milo prekvapí a dá nám viac, ako sme si dokázali predstaviť.

Ku svojmu uvažovaniu autorka využila okrem iného vzťahy medzi biblickými postavami Rút a Noémi, Alžbeta a Mária alebo Jonatán a Dávid (áno, sú to dvaja muži a nie ženy, ale napriek tomu sa môžeme z ich vzťahu všeličomu priučiť).

V závere knihy nájdete krátke zhrnutie najdôležitejších myšlienok a niekoľko otázok na diskusiu. Niektoré veci v knihe sú špecifické práve pre vzťahy žien, ale myslím si, že sa v nej nájde dosť myšlienok a princípov, ktoré by sa dali využiť bez ohľadu na pohlavie.

Nie so všetkým, čo autorka v knihe napísala, sa dokážem úplne stotožniť, a ani som túto knihu nečítala s tým, že by to bol jediný a konečný pohľad na vzťahy medzi ženami. No odniesla som si z nej veľa podnetov na zamyslenie – nad mojimi priateľkami a priateľstvami, ale aj nad sebou, akou priateľkou som ja pre tých druhých, resp. akou by som mohla alebo mala byť.

Jana Čížová
vyrástla v kresťanskej rodine, pôsobí v Kresťanskom zbore v Púchove, autorka článkov a knižných recenzií.

Albín Masarik
Aby smútili s nádejou
Vybrané aspekty pohrebných kázní

L. Marek, 2011, 182 s.

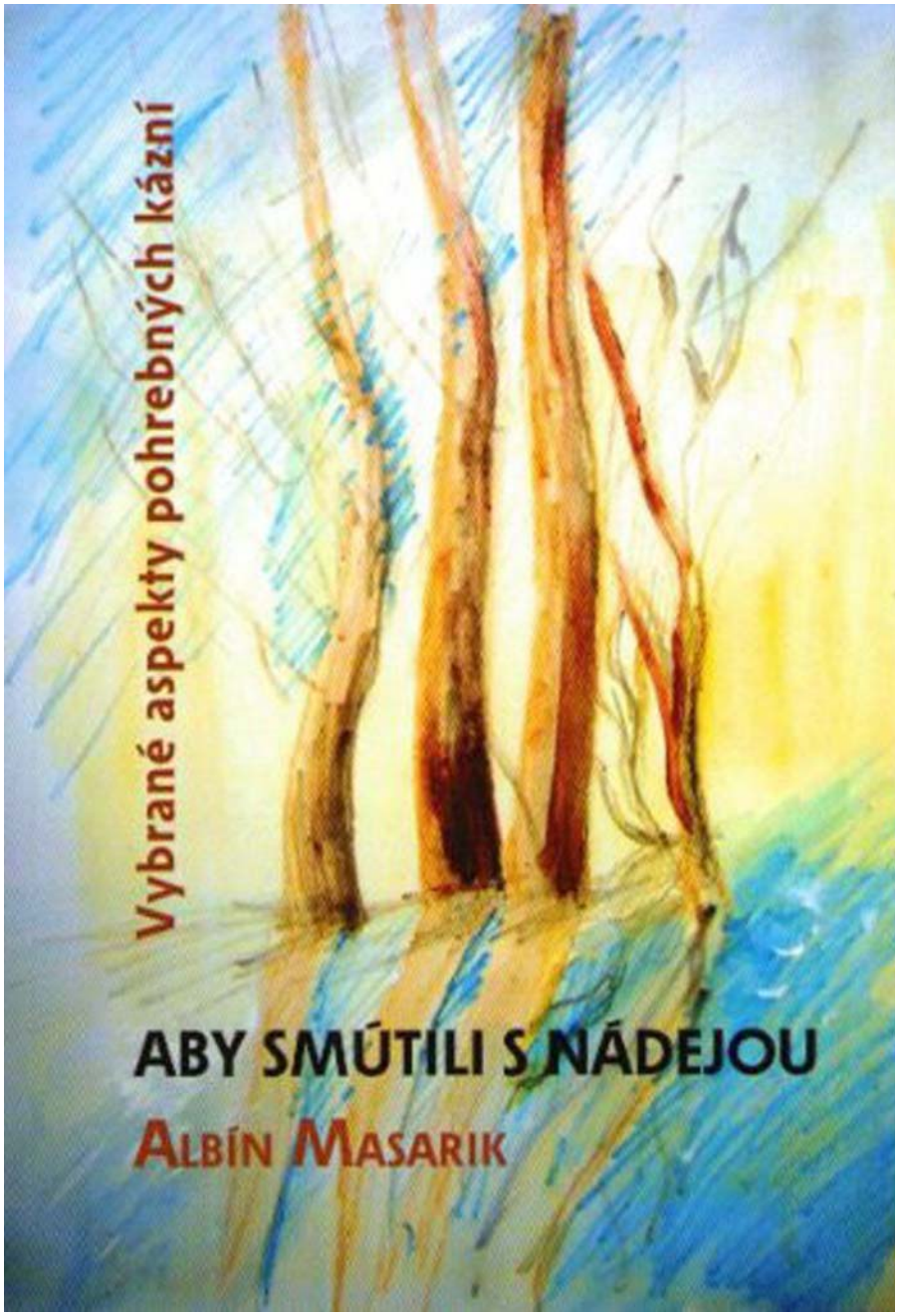

Dnes není žádnou výjimkou, že rozloučení se zesnulou osobou se děje v úzkém kruhu nejbližších. To může mít různou povahu od zcela světské vzpomínky až po setkání s duchovním nábojem. Zdá se, že tradiční forma pohřebního obřadu, kde by se veřejnost rozloučila se zesnulou osobou, se postupně vytrácí. To jistě má celou řadu důvodů. Jedním z nich je i to, že se kazatelům nedaří oslovit truchlící rodinu způsobem, který by ji skutečně v jejím zármutku nad ztrátou blízké osoby potěšil. Pokud však přece jen pohřeb proběhne tradiční formou, stává se kazatelův proslov pro mnohé světské posluchače jediným kázáním, které v konfrontaci se smrtí v posledních letech slyšeli. A to je výzva. Na Slovensku má pohřební kázání přece jen pevnější místo. Celá desetina populace slyší pohřební kázání v průměru jednou v roce. I to je dostatečný důvod pro to, abychom útěše pozůstalých během pohřbu věnovali pozornost.

Albín Masarik, který od roku 1993 působí jako vysokoškolský pedagog na Katedře evangelikální teologie a misie v Banské Bystrici, se zaměřuje na otázky spojené s bohoslužebným i příležitostným (svatby, pohřby, křty, …) kázáním Božího slova. V srpnu tohoto roku na jeho knihu *Aby smútili s nádejou*, která loni vyšla v angličtině ve vydavatelství Langham (*Grieving with Hope*), upozornil časopis *Expository Times* a označil ji za knihu měsíce. Chci na ni upozornit nejen kvůli tomuto zřetelnému zájmu odborné veřejnosti, ale především kvůli samotnému obsahu knihy.

Je rozdělena do pěti kapitol. V té úvodní, nulté, autor vymezuje předmět, kterému se věnuje. Pohřební kázání řadí k nejtěžším oblastem duchovní služby. Podat zvěst Božího slova posluchačům, kteří se přišli rozloučit s blízkou osobou, odpovídajícím způsobem, je náročný úkol. Předpokládá vyrovnanost s vlastní smrtelností, citlivé vnímání podnětů z prostředí zesnulého, nebo třeba biblické ukotvení zvěsti. Autor upozorňuje na literaturu, na níž navazuje a představuje metodu, kterou ve svém bádání postupoval. Kniha je zajímavá jak šířkou církevní perspektivy, tak i důkazy, které čtenáři předkládá. Vše opírá o dva sloupy: (1) solidní teoretické znalosti a (2) množství kázání, která zkoumal.

V první kapitole se doc. Albín Masarik zabývá definicí pohřebního kázání a předkládá svou vlastní, která naznačuje, kudy se bude jeho práce ubírat (str. 23):

„Podstatou pohřebního kázání je ohlašování Božího slova. Přináší zvěst o Boží milosti v Kristu, jeho vítězství nad smrtí

a věčném životě do situace posluchačů, která je poznamenána smrtí zesnulé osoby a jejími dopady na přítomné v náboženském a společenském prožívání této skutečnosti. Podává ji duchovní jako služebník a představitel některé křesťanské církve, aby přítomným poskytl pastorační podporu a misijní příležitost ve formálně strukturované církevní řeči, která je součástí církevního pohřebního obřadu."

Zajímavé jsou i důvody pro pohřební kázání a jeho místo v životě křesťanského sboru. Pán Ježíš nenechával smrti poslední slovo, pověřil církev zvěstováním svého Slova v každém čase i situaci. Křesťanské vyznání čelí smrti a překonává ji Kristovým vzkříšením. Pohřební kázání je příležitostí oslovit přítomné v jejich zármutku, zprostředkovat Boží blízkost a Boží slova do situace ztráty blízké osoby.

Ke znakům pohřebního zvěstování, jakož i všeho zvěstování patří, že vychází z biblického textu, poselství Božího slova domýšlí do situace posluchačů, zohledňuje je zvolenými příklady, obrazy i jazykem a sleduje cíl: potěšit pozůstalé v jejich ztrátě evangeliem. Ke specifickým znakům pohřebního kázání autor řadí například to, že pohřební kázání je svým obsahem omezené na témata spojená se ztrátou blízkého. Dále je omezena očekáváním posluchačů, že proslov umožní důstojné rozloučení se zesnulým v situaci, kdy jsou vyrušeni z běžného života ztrátou a smutkem. Zvěstování tedy proniká do situace smrti a ztráty, která způsobuje vážnou krizi v jejich osobním životě. Psychický stav některých posluchačů je do jisté míry změněný. Zvěstování však má v hledáčku i ostatní posluchače. Snaží se vyrovnat s otázkou smrtelnosti a základními existenciálními otázkami. Psychická zátěž však spočívá i na straně kazatele.

V dalších kapitolách se autor zabývá jedinečností situace pohřbu. Klade si otázky, kterými lze blíže určit vzájemně sdílený pocit posluchačů (i negativní), kazatel by jej měl identifikovat. Ptát se co daný postoj formovalo? Zda ho Boží slovo potvrzuje nebo zpochybňuje? Co zvěstováním dosáhne ve vztahu mezi Bohem a jeho lidem? K čemu nás Boží slovo tváří v tvář ztrátě blízkého volá?

Další kapitola si klade otázku cíle pohřebního zvěstování. Tím hlavním cílem zůstává vyznání víry ve vzkříšení. Obřad je bohoslužbou, ve které k nám promlouvá skrze své Slovo Bůh. Proto je primárním cílem křesťanského pohřbu vytvořit pro-

stor pro uctění Boha v čase smrti. Podpora procesu zpracování smutku či odkaz zesnulého zůstávají v tomto smyslu druhotnými cíli. Pohřeb tedy není jen děním pro zesnulého či pozůstalé, jak se někdy stává. Úkolem pohřbu zůstává (1) uložení těla zesnulého, (2) rozloučení s ním, (3) přechodový rituál a (4) vyrovnávání se se smrtelností člověka. Dost prostoru věnuje publikace i pastorálním cílům, potěšování truchlících, jakož i cílům misijním. Jde o vznik a podporu víry. Smrt nás volá, abychom sloužili Bohu celým srdcem.

Ve čtvrté kapitole nás autor vede skrze celý proces přípravy pohřebního kázání. Jeho etapami od sběru podkladů, přes volbu textu a práci s ním až k domýšlení zvěsti a její stylizaci. Prochází všemi standardními situacemi homiletického procesu.

Obsah knihy má přesah do více oborů. Je psaná citlivě k různým církevním kontextům, postavena na průkazném výzkumu a důmyslně promyšlené teorii. Je to cenná pomůcka pro každého, kdo zvěstuje Boží slovo v situaci smrti. V tomto ohledu zůstává pohřební zvěst královnou zvěstování Božího slova vůbec. Tato náročná práce si vyžaduje kvalifikovaný a kompetentní přístup. Předložená kniha nám pomáhá si ho osvojit.

Jaromír Andrýsek

ženatý s Ivanou, otec čtyř dětí, dědeček, pastor a učitel Křesťanského sboru Č. Těšín, redaktor časopisu, vedoucí komunitního centra.

Nevešaj hlavu

Keď ma v živote pritlačia ťažké chvíle, spomeniem si na jeden výrok od Petra Hahneho:

Komu siaha voda až po krk, ten nesmie zvesiť hlavu.

Niekedy sa stáva, že sa na človeka zo všetkých strán valia samé starosti a problémy a nech sa otočí kamkoľvek, ani jedným smerom cesta nevedie. Ale, ako hovorí vyššie citovaný výrok, práve vtedy, keď nie je na dosah žiadne riešenie, keď sa nie je kam pohnúť, keď siaha voda až po krk, je zo všetkého najdôležitejšie nevešať hlavu. Boh je mocný a môže nás vytrhnúť z čohokoľvek. Akým spôsobom to však urobí, v akom čase, akým smerom povedie našu cestu, to všetko je druhoradé. To sa ukáže postupne, svojím časom. V tej najťažšej chvíli, keď nevidieť ani na krok, je dôležité iba jediné – rozhodnutie, že sa nevzdám a budem veriť Bohu. A nech sa deje čokoľvek, tak sa tohto rozhodnutia pevne držať.

Hospodin je s tými, čo majú skrúšené srdce, zachraňuje tých, čo majú ubitého ducha. (Žalm 34,19)

Neboj sa, len ver! (Marek 5,36)

Mojou skúsenosťou je, že viera je vecou rozhodnutia. Prvý krok je na mne a vzápätí sa Boh k takémuto rozhodnutiu rád pridá a bude moju vieru upevňovať a podopierať. Viem, že sa to ľahko hovorí alebo píše, ale niekedy iná cesta nevedie. Mňa osobne toto rozhodnutie už niekoľkokrát zachránilo od najhoršieho. Ono, totiž, keď vám siaha voda až po krk a zvesíte hlavu...

Jana Čížová

vyrástla v kresťanskej rodine, pôsobí v Kresťanskom zbore v Púchove, autorka článkov a knižných recenzií.

Duchovný význam čísel v Biblii

Nasledujúca úvaha predstavuje iba veľmi úzky výber, preklad a úpravu výňatkov z úvahy Dr. Jana Zemana *Duchovní význam čísel* v Křesťanskej ročenke 1940 s vyjadrením niektorých vymedzení a pridaním niektorých ďalších myšlienok a príkladov z Biblie od autora tohto článku. V ňom budeme vidieť duchovný význam ďalej uvedených čísel, ktorý je dodržiavaný v Biblii všade tam, kde Pán Boh chcel aj nimi zjavovať alebo potvrdzovať duchovné skutočnosti. K tomu treba poznamenať, že v pôvodných jazykoch Biblie – hebrejčine a gréčtine – má každé písmeno abecedy zároveň i číselnú hodnotu. A tým majú i slová číselnú hodnotu, ktorá sa rovná súčtu číselných hodnôt ich písmen.

V Žalme 147,4 je napísané, že ***Hospodin... počíta počet hviezd*** a u Izaiáša 40,26 je napísané o nebesiach, že ***vyvádza ich vojsko v plnom počte.*** Každá kvetina a každý strom na zemi ukazuje určitú stálu zákonitosť v usporiadaní kvetov a listov, ktorú určil Stvoriteľ. Aj prejavy života u živočíchov prezrádzajú určitú číselnú zákonitosť, ktorá podmieňuje a ovláda rytmus života. ***Hospodin počítal nielen vo stvorení, ale i v správe o ňom v Genezis 1.*** Tam je napísané 10-krát ***Boh riekol,*** 5-krát ***Boh videl,*** 3-krát ***Boh nazval,*** 5-krát ***Boh stvoril,*** 3-krát ***Boh učinil,*** 10-krát ***podľa svojho druhu.*** V ďalšom sa zameriame na duchovný význam niektorých čísel, ako sa zrkadlí v textoch Biblie.

1 ***je nezávislá*** od ostatných čísel, ***nepripúšťa*** žiadny ***rozpor***, ***znamená začiatok***. Taký je náš Boh. On je Jediný Boh. Základné vyznanie viery Izraelitov znie: ***Počuj, Izrael, Hospodin, náš Boh, je jeden Hospodin***. On je ***Prvý*** pred všetkým, ***Počiatok*** všetkého, ***nezávislý*** a zvrchovaný nad všetkým. 1. kniha Biblie hovorí o počiatkoch všetkého.

2 môže vyjadrovať buď ***spoločenstvo*** alebo ***rozdelenie. Dvojka je prvý delenec i deliteľ***. Viacerí vykladači Písem vidia medzi 1. a 2. veršom Genezis zmenu k zlému. Druhý deň stvorenia ***Boh oddelil*** vody od vôd. Druhá kniha Biblie, Exodus, hovorí ***o utláčateľovi a vysloboditeľovi.*** Život vyžaduje spoločenstvo i protiklady: ***druhý človek bola žena,*** Eva, ktorá mala byť Adamovi spoločníčkou i doplňujúcim protipólom.

3 predstavuje niečo stále, pevné alebo celé. Takým je nadovšetko trojjediný Boh: Otec, Syn, Svätý Duch. Má tri výlučne Božie vlastnosti: všemohúcnosť, vševediacosť a všadeprítomnosť. Čas vypĺňa minulosť, prítomnosť a budúcnosť. Priestor má tri rozmery: dĺžku, šírku a výšku. Hmota môže mať tri skupenstvá: pevné, kvapalné a plynné. Trojka je číslo Trojjediného Boha. Aj človek, stvorený na Boží obraz, je trojjednota: duch, duša a telo. Stánok zmluvy mal tri časti: nádvorie, svätyňu a svätyňu svätých.

4 vzniká pridaním jednotky k trojke, ktorá predstavuje Boha. On svojím stvoriteľským činom múdrosti, moci a lásky pridal k sebe svoje stvorenie a v ňom osobitne ľudí, ktorí môžu mať s Ním spoločenstvo. ***Štvorka je číslo stvorenia i života.*** Rieka, vytekajúca zo záhrady Eden, sa delila na ***4 rieky***. Na zemi sú ***4 svetové strany***. Na nej boli ***4 veľké ríše***, predstavené obrazne v knihe proroka Daniela. V nebi sú pred Božím trónom ***4 živé bytosti***. V Novom zákone máme ***4 evanjeliá*** a v nich ***4 opisy života Pána Ježiša***.

5 vzniká pridaním jednotky k štvorke. Prví ľudia zhrešili proti Bohu a bolo nutné vykúpenie. ***5 je číslo vykúpenia a milosti. 5 je*** tiež ***číslo stánku zmluvy*** – jeho rozmery sú násobkom piatich lakťov, podobne rozmery chrámu, ktoré sú väčšie. Hospodinovu jednostrannú ***zmluvu milosti s Abrahámom*** potvrdzovalo ***5*** obetovaných ***zvierat***. ***5 ráz*** odkázal Hospodin faraónovi: ***Prepusť môj ľud!*** V tom bola Jeho milosť pre neho. O nej svedčí aj ***5 zmyslov človeka*** i ***5 malých chlebov k nasýteniu vyše 5 tisíc ľudí.***

6 ***je číslo človeka***, ktorý bol stvorený v šiestom dni. Po jeho páde ho číslo 6 symbolizuje ***v jeho porušenosti, nedokonalosti a nedostatočnosti***. Šesť bolo Kainových pokolení. Je to i ***číslo nedokonalej i zlej ľudskej vlády:*** 6 schodov viedlo k Šalamúnovmu trónu a šesť rokov vládla Atália. Šesť súčiastok mala Goliášova výzbroj. Šesť osôb vydalo svedectvo o nevine a spravodlivosti Pána Ježiša. Nebolo dostatočné, ale Boh ako siedmy vydal svedectvo pri Jeho smrti a Jeho vzkriesením i oslávením.

7 ***je číslo úplnosti a dokonalosti v dobrom i zlom.*** V 7. deň si Boh odpočinul – je to ***číslo dokonania a odpočinku.*** Boh dal Abrahámovi 7 požehnaní. Sedem ráz je Eliáš nazvaný mužom Božím. Sedem znamení-divov Pána Ježiša je v evanjeliu podľa Jána. V jeho živote sedem ráz účinkovali anjeli. Sedem zázrakov urobil v sobotu. Sedem výrokov povedal na kríži. Ale tiež 7-násobne by bolo pomstené zabitie Kaina a z Márie Magdalény vyhnal Pán sedem démonov. Sedem zborov Cirkvi bolo v provincii Ázii – predstavujú celú Cirkev v jej histórii.

8 ***je číslo nového začiatku.*** V Gn 1,1-2,3 je 8-krát spomenuté svetlo. ***Osem je číslo svetla.*** Boh dal Abrahámovi ***osem zasľúbení***. Obriezka synov Izraelitov sa konala 8. dňa po ich narodení. Osem ráz bol Pán Ježiš na vrchu. Vstal z mŕtvych 8. dňa (1. po 7.) ***Osem je číslo Pánovo***. ***V menách a tituloch Pána Ježiša sú násobky čísla osem***. V Biblii je zaznamenaných osem vzkriesení. Osem je ***prvé kubické číslo:*** 2x2x2=8 – svätyňa svätých mala kubický tvar.

9 ***je číslo súdu a konca človeka.*** Prvú vojnu viedlo 4+5=9 kráľov. Deväť ľudí bolo kameňovaných. Deväť osôb bolo malomocných v dobe Starého zákona. Deväť je číslo potopy aj Noachovho korábu. ***V 9. hodinu*** zvolal Pán Ježiš k svojmu Otcovi: „Môj Bože, môj Bože, prečo si ma opustil?“ Deväť ako

súčin 3x3 môže znamenať i ***Boží dobrý a pevný celok.*** Tak je v 3 trojiciach 3x3=***9 druhov ovocia Ducha. Nový zákon*** má 3x3x3=27 kníh a spisov. Súd nad Ježišom, o ktorom píše, bol dielom Trojjediného Boha (3x9).

10 ***ukazuje uzavretý a ucelený dokonalý poriadok. Desať*** bolo ***egyptských pliag*** a ***desať Hospodinových prikázaní*** Izraelu. Desať ***je číslo zodpovednosti***. Daniel a jeho traja druhovia boli 10 dní živení v Babylone a boli 10 ráz múdrejší ako ostatní mládenci. ***Desať pokolení patriarchov*** bolo od Adama po Noacha a od Sema po Abraháma. V Biblii 10-krát zostúpil oheň z neba. Pán Ježiš povedal 10 podobenstiev o Božom kráľovstve a v evanjeliu podľa Jána povedal 10 ráz „Ja som…“

11 ***je číslo nedokonalosti, neporiadku a rozvratu,*** lebo ruší poriadok predstavovaný číslom 10. Iba ***11 kniežat*** bolo z Ézavovho rodu. Jozef videl vo sne ***11 hviezd*** a po jeho predaní ***11 Jákobových synov*** znamená rozvrat jeho rodiny. Iba 11 dní cesty bolo z Kádeš-barney do zasľúbenej zeme – Izraeliti v nevere v Hospodina odmietli ňou ísť. Po vzkriesení Pána Ježiša bolo ***len 11 apoštolov***.

12 ***je symbol dokonalej Božej vlády nad zemou***. Rok má ***12 mesiacov***, deň i noc majú za rovnodennosti ***12 hodín***. ***Jákob mal 12 synov***, z ktorých vzišlo ***12 kmeňov Izraela***. Podľa nich mal veľkňaz 12 drahokamov na náprsníku. Dvanásť kameňov bolo uložených v riečisku Jordánu a 12 na jeho brehu pri prechode cezeň do zasľúbenej zeme. ***Pán Ježiš*** išiel do chrámu ***12-ročný***. Na začiatku svojej verejnej služby si vyvolil ***12 apoštolov***. Nový Jeruzalem bude mať 12 základov, 12 brán z perál a nad nimi 12 anjelov.

Arabská číslovka	Hebrejská číslovka	Základní číslovky (jedna, dvě, tři, …)	
		Mužský rod	Ženský rod
0	-	(efes) אֶפֶס	
1	א	(echad) אֶחָד	(achat) אַחַת
2	ב	(shnayim) שְׁנַיִם	(shtayim) שְׁתַּיִם
3	ג	(shlosha) שְׁלֹשָׁה	(shalosh) שָׁלֹשׁ
4	ד	(arba'a) אַרְבָּעָה	(arba') אַרְבַּע
5	ה	(chamisha) חֲמִשָּׁה	(chamesh) חָמֵשׁ
6	ו	(shisha) שִׁשָּׁה	(shesh) שֵׁשׁ
7	ז	(shiv'a) שִׁבְעָה	(sheva') שֶׁבַע
8	ח	(shmona) שְׁמוֹנָה	(shmone) שְׁמוֹנֶה
9	ט	(tish'a) תִּשְׁעָה	(tesha') תֵּשַׁע
10	י	('assara) עֲשָׂרָה	('eser) עֶשֶׂר
11	יא	(achad-'asar) עָשָׂר-אֶחָד	(achat-'esre) עֶשְׂרֵה-אַחַת
12	יב	(shneyim-'asar) עָשָׂר-שְׁנַיִם	(shteyim-'esre) עֶשְׂרֵה-שְׁתַּיִם
13	יג	(shlosha-'asar) עָשָׂר-שְׁלֹשָׁה	(shlosh-'esre) עֶשְׂרֵה-שָׁלֹשׁ
14	יד	(arba'a-'asar) עָשָׂר-אַרְבָּעָה	(arba'-'esre) עֶשְׂרֵה-אַרְבַּע
15	ט״ו	(chamisha-'asar) עָשָׂר-חֲמִשָּׁה	(chamesh-'esre) עֶשְׂרֵה-חָמֵשׁ
16	ט״ז	(shisha-'asar) עָשָׂר-שִׁשָּׁה	(shesh-'esre) עֶשְׂרֵה-שֵׁשׁ
17	יז	(shiv'a-'asar) עָשָׂר-שִׁבְעָה	(shva'-'esre) עֶשְׂרֵה-שֶׁבַע
18	יח	(shmona-'asar) עָשָׂר-שְׁמוֹנָה	(shmone-'esre) עֶשְׂרֵה-שְׁמוֹנֶה
19	יט	(tish'a-'asar) עָשָׂר-תִּשְׁעָה	(tesha'-'esre) עֶשְׂרֵה-תֵּשַׁע
20	כ ,ך	('esrim) עֶשְׂרִים	
30	ל	(shloshim) שְׁלֹשִׁים	
40	מ ,ם	(arba'im) אַרְבָּעִים	
50	נ ,ן	(chamishim) חֲמִשִּׁים	
60	ס	(shishim) שִׁשִּׁים	
70	ע	(shiv'im) שִׁבְעִים	
80	פ ,ף	(shmonim) שְׁמוֹנִים	
90	צ ,ץ	(tish'im) תִּשְׁעִים	
100	ק	(mea) מֵאָה	
200	ר	(matayim) מָאתַיִם	
300	ש	(shloshmeot) שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	
400	ת	(arba' meot) אַרְבַּע מֵאוֹת	
500	ך	(chameshmeot) חָמֵשׁ מֵאוֹת	
600	ם	(sheshmeot) שֵׁשׁ מֵאוֹת	
700	ן	(shvameot) שְׁבַעמֵאוֹת	
800	ף	(shmonemeot) שְׁמוֹנֶהמֵאוֹת	
900	ץ	(tsha' meot) תְּשַׁע מֵאוֹת	
1000	א׳	(elef) אֶלֶף	
2000	ב׳	(alpaim) אַלְפַּיִם	
5000	ה׳	(chameshetalafim) חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים	
10 000	א״י	(aseretalafim) שְׂרֵתאֲלָפִיעֵ	
100 000	א׳ק	(mea elef) מֵאָהאֶלֶף	

13 nesie povahu zla, porušenia, odpadnutia a vzbury. Druhý verš Písma má v pôvodnom texte síce 14 slov, ale 4x13=52 písmen: ukazuje, že dvojitá dokonalosť (2x7) stvorenia (4) bola skazená (13). To predpokladá vzburu lucifera proti Bohu, ktorá spôsobila porušenie neba i Zeme. Prvý priamy výskyt čísla 13 v Gn 14,4 ukazuje jeho charakter vzbury proti vrchnosti. Izmael bol obrezaný, keď mal 13 rokov. Izrael spravovalo 13 sudcov. Mená satana a jeho démonov majú v sebe násobky čísla 13.

14 je dvojnásobok 7 a zdieľa jeho význam dokonalosti dvojnásobne. V knihe Prísloví sa vyskytuje 14 ráz výraz bázeň Hospodinova. Jozef v 14. roku svojho pobytu v Egypte dosiahol duchovnú i duševnú dokonalosť a stal sa vladárom v ňom. V Mt 1,2-17 je v rodokmeni Pána Ježiša 3x14 rodov. On bol Boh zjavený v tele (3) a zároveň Človek dokonalý vo svojom duchu a duši (2x7).

15 je násobok 3x5 a nesie význam oboch týchto čísel – ***hovorí o Božej stálosti aj milosti. Noachov koráb*** plával na hladine vody, ktorá bola 15 lakťov nad najvyššími vrchmi, takže nemohol nikde naraziť. ***15. dňa 1. mesiaca*** mali Izraeliti začiatok slávnosti nekvasených chlebov a ***15. dňa 7. mesiaca*** slávnosť stánkov. Kráľovi Ezechiášovi ***Hospodin pridal 15 rokov života***.

17 je 7. nedeliteľné číslo a je ukazovateľom dokonalej Božej vlády nad časom i dokonalosti v duchovnom poriadku. Prvé dva razy sa vyskytuje v Gn 7,11 a 8,4, kde ukazuje Hospodinovo presné určovanie začiatku i konca udalosti. Jozefov príbeh začína, keď mal 17 rokov. V Rim 8,35-39 je ukážka druhej charakteristiky čísla 17. Najprv je tam rad 7 a potom 10 požehnaní, dovedna ich je 17.

18 je 3x6 alebo ***2x9*** a predstavuje ***plný prejav porušenosti spôsobenej satanom,*** alebo i ***dvojnásobný súd*** – nad telom i dušou. Príklad prvého je v Lk 13,10-17 a druhého možno pred ním vo veršoch 4-5.

20 ***ukazuje stav očakávania.*** Dvadsať rokov očakával Izák na narodenie syna. Dvadsať rokov čakal Jákob na návrat do zeme otcov. Mladí izraelskí chlapci museli čakať do veku 20 rokov, aby mohli byť počítaní medzi bojovníkov. 20 rokov čakali Izraeliti v dobe sudcov na vyslobodenie spod moci kananejského kráľa Jabína. Dvadsať rokov čakala ***truhla zmluvy v Kirjat-jearíme*** na prenesenie do Jeruzalema.

24 ***je v spojení s velebením Boha a je i obrazom nebeskej vlády.*** Kráľ Dávid pre oslavovanie Hospodina v budúcom chráme rozdelil do ***24 skupín hudobníkov a spevákov.*** Tí sa pravidelne striedali v určenom čase v službe oslavovania Hospodina. Podobne môžeme považovať ***24 starcov v knihe Zjavenia za dirigentov nebeského velebenia Boha Otca i Baránka, Pána Ježiša Krista***.

30 ako násobok 3x10 ***naznačuje určitý stupeň vyspelosti v istom čase***. ***Leviti*** boli povolávaní do služby pri stánku a chráme, keď dovŕšili ***vek 30 rokov***. ***Jozef mal 30 rokov,*** keď sa stal vládcom v Egypte, druhým po faraónovi. Dávid mal ***tridsať hrdinov***. ***Pán Ježiš*** začal svoju verejnú službu zrejme po dovŕšení 30. roku života.

40 ako násobok 2x20 vyznačuje dobu výchovy, prípravy na službu Bohu, skúšky i trestu od Neho. Posledný význam vidieť pri potope, keď príval vôd trval 40 dní a nocí. Mojžiš bol 40 rokov vychovávaný v Egypte, potom 40 rokov ako pastier na púšti a napokon 40 rokov bol vodcom ľudu na ceste púšťou do zasľúbenej zeme. Štyridsať dní ponižoval Goliáš Izraelitov. Štyridsať dní bol Pán Ježiš na púšti pred začatím svojej verejnej služby. Štyridsať dní po svojom vzkriesení sa ukazoval učeníkom a hovoril im o Božom kráľovstve.

42 ako násobok 6x7 je číslo dlhodobého protivenia sa hriešnych ľudí dokonalému Bohu. Izraeliti mali na ceste púšťou do zasľúbenej zeme 42 zastávok, čo svedčí o ich protivení sa Božej vôli. (Nu 33) Je to však i číslo vlády diktátorského vládcu, bezzákonného Bezbožníka. Ako šelma z mora národov bude vládnuť 42 mesiacov nad mnohými krajinami. (Zj 13,1-10)

50 je číslo milostivého roka a vyslobodenia. Milostivý rok nasledoval po 7x7=49 rokoch a znamenal návrat zadlžených do svojho dedičstva i vyslobodenie zotročených. Bol to rok radosti a plesania pre Izraelitov a zároveň rok odpočinutia zeme. V ňom nemali nič siať ani žať, ale mali jesť to, čo im dal Hospodin, aby narástlo na poliach a v záhradách.

70 je násobok 7x10, v ktorom sú spojené dve dokonalé čísla. Je to ***číslo dokonalého usporiadaného celku***, ***v*** ktorom nič nechýba a nie je žiadny omyl či nedostatok. ***Takým celkom je Biblia, ktorá obsahuje 70 kníh a spisov*** (43 v SZ, keď sa Žalmy počítajú ako 5 kníh a 27 v NZ). ***V Gn 10*** je menovaných 7***0 národov. Jákobova rodina*** prišla do Egypta v počte ***70 osôb***. Pod vedením Mojžiša ***70 starších*** spravovalo Izraelitov na púšti. ***Sedemdesiat môže byť aj číslom dlhodobého súdu***, akým bolo babylonské zajatie Júdejcov. ***Sedemdesiat rokov vymedzuje i prvú hranicu ľudského veku***. (Ž 90,10) ***Sedemdesiat učeníkov vyslal Pán Ježiš zvestovať evanjelium.***

Mená a tituly Pána Ježiša majú číselné hodnoty, ktoré sú násobkom 8: ***Iésous***-Ježiš 888 (8x111), ***Kyrios***-Pán 800 (8x100), ***Christos***-Kristus 1480 (8x185), ***Sótér*** -Spasiteľ 1408 (8x8x22), ***Basileos***-Kráľ 848 (8x106).

Mená satana a démonov, ktorí sú za pohanskými bohmi majú číselné hodnoty, násobky čísla 13: Satan 364 (13x28), Belzebub 598 (13x46), Beliál 78 (13x6), ofis-had 780 (13x60), drakón-drak 975 (13x75).

* * *

Uvedené príklady čísel a ich duchovného významu v Biblii sú iba niektoré z ich veľkého množstva, ktoré sa v nej nachádza. Všetky zhodne potvrdzujú, že ***vyššie uvedené čísla v jednotlivých oddieloch, udalostiach a skutočnostiach v Biblii*** – priamo napísané alebo skryté v číselnej skladbe viet a slov – ***nie sú uvedené náhodne. Nesú určitý duchovný význam*** – bez ohľadu na to, či mu jej čitatelia v danom čase rozumejú alebo nie. ***Číselná skladba biblického textu s týmito číslami a ich duchovný význam v ňom, potvrdzuje to, čo hovorí jeho obsah.*** Aj tie čísla, ktoré viditeľne nenesú duchovný význam (napríklad vyjadrujúce vek patriarchov aj ďalších mužov alebo počet, objem či váha nejakých vecí), nie sú náhodné, ale mali jednotlivo i v súhrne význam tak pre tých, na ktorých sa vzťahovali, ako aj širší v Božom pláne spasenia.

Vzhľadom k tomu, že ako jednoduchí čitatelia Biblie, nevieme čítať a rozumieť pôvodné texty Biblie, neuvádzal som v tomto článku tie príklady z nich, ktoré sa týkajú počtu slov vo vetách a počtu písmen v slovách pôvodného textu. Aj v týchto počtoch sa prejavuje ich predivná skladba a duchovný význam, ktorý potvrdzuje to, čo hovorí príslušný text Písma. Tak je to napríklad aj u 2. verša Biblie (číslo 13), kde som to výnimočne uviedol.

V článku Dr. Jana Zemana boli využité a uvedené závery zo štúdia a výskumov o číselnej štruktúre biblického textu od troch autorov, z ktorých prác čerpal (Gaudiberta, Podjaského a Bettexa). Z týchto výskumov vyplýva, že ***pôvodný text Biblie má predivnú číselnú skladbu a že je v ňom pevne dodržiavaný duchovný význam určitých čísel***. To oboje spolu mocne potvrdzuje Božiu inšpiráciu pôvodných textov Biblie. Tak ich skladba, ako aj duchovný význam čísel v nich hovorí to isté čo samotný biblický text, a tak ho potvrdzuje.

Knihu s takým predivným obsahom a zároveň s takou predivnou číselnou skladbou a symbolikou, by nemohol sám zo seba napísať žiadny človek ani skupina ľudí. A to ani, keby ju písali v tom istom čase a porovnávali svoje texty. Ale mohli ju napísať ľudia vedení Božím Duchom, ktorý je vševediaci, hoci o sebe nevedeli a písali ju na rôznych od seba vzdialených miestach v priebehu poldruha tisícročia. A tak je i číselná skladba Biblie a duchovný význam čísel v nej mocným dôkazom Božej inšpirácie tejto jedinečnej a predivnej Božej Knihy kníh. Božie slová, napísané ľudskými autormi jej kníh a spisov, sú i pre mňa každý deň usmernením, posilou a povzbudením.

Ján Hudec

spoločne s manželkou Jozefinou vychovali dve deti, dlhoročný starší Kresťanského zboru v Nitre, autor kresťanských článkov a publikácií.

Překvapení na cestě

Vzpomínáte na okřídlené rčení pana Lustiga v pohádce Lotrando a Zubejda: „Svět je malý a o náhody tu není nouze“? Tak na to jsem si vzpomněl při návratu z pobytu v Benecku v Krkonoších, kde jsme mohli trávit krásný týden v nádherné přírodě a ve společenství bratří a sester. Tato cesta domů byla zajímavá od počátku do konce. Měl jsem sám vyhledaný přijatelný spoj na internetu, ale manželé Mikušovi za mnou přišli s tím, že bychom mohli být doma o dvě hodiny dříve, že nás odvezou naši přátelé. Mikušovy měli odvézt manželé Csukásovi, a mne byli ochotni odvézt manželé Libánští.

Sestra Lenka Libánská vyhledala na internetu spoj z Nové Paky přes Hradec Králové do Pardubic. V této dobré víře jsme pak také v sobotu ráno po snídani odjeli do Nové Paky. Chvíli jsme tam hledali nádraží (jsou tam totiž dvě) a nakonec spokojeně čekali. Jenže Mikušovi nikde. A tak jsme použili výdobytku dnešní doby v podobě mobilního spojení a zjišťovali, co že se to děje. Mikušovi se nám ozvali z nádraží ve Staré Pace. Sestra Věrka Csukásová coby znalkyně zdejšího okolí je totiž zavezla do Staré Paky, protože tvrdila, že v Nové Pace rychlíky jedoucí na Hradec nikdy nestavily. (Tentokrát však ano, neboť trať byla ve výluce a byla zde náhradní autobusová doprava, kupodivu se zastávkou v Nové Pace na autobusovém nádraží). Na přesun už nebyl čas – zbývalo jen deset minut.

„Nevadí,“ nabídli mi Libánští. „My stejně jedeme do Brna přes Hradec Králové, tak tě vezmeme až tam!“ Rozhodnuto, realizováno. Jenže cestou jsme ztratili hodně času, protože je tam úsek, řízený semafory, kde se jezdilo kyvadlově. A tak nastal časový deficit. Zřejmě bychom to ještě stačili i v Hradci, ale milí Libánští se rozhodli, že Hradec objedou a že mne zavezou až do Pardubic. Tak to také nakonec dopadlo. V Pardubicích jsme na nádraží Mikušovy lehce našli, rozloučili se s Libánskými (ti jeli autem dál do Brna) a my po hodince nastoupili na rychlík, jedoucí přes Vsetín do Žiliny.

Místa ve vlaku moc nebylo, což je o dovolených v sobotu, kdy se střídají různé pobyty, zcela pochopitelné. Jožka zakotvil hned u prvního místa, já s Rutkou jsme šli dál. Našli jsme kupodivu volnou čtyřku, ve které však bylo jedno místo rezervováno místenkou už z Pardubic. Paní po několika minutách opravdu přišla. Tak jsme ji nechali její místo, pomohl jsem jí se zavazadlem, a už se jelo.

Cestu jsme si krátili povídáním o různých věcech. Paní jedoucí s námi si povzdechla, že jede z Liberce a že má v tomto horku (bylo hodně přes 30 °C a klimatizace ve vagonu už nestačila) jet až na Slovensko.

„Liberec je hezké město...“ – navázal jsem na její slova. „Máte tam krásnou radnici. Když jsem u vás byl naposledy, zaujalo mne, že tramvaje u vás mají tři kolejnice. Ještě to tam tak funguje?“ „Ty tři koleje,“ vysvětloval jsem Rutce, „tam byly proto, že v Liberci jezdily jak úzkokolejné tramvaje, tak i ty s normálním rozchodem.“ A tak jsme chvíli povídali o Liberci. Já jsem si nakonec povzdechl: „Tam už se asi v životě nepodívám...“ – a pak jsem dodal, už ani nevím proč: „Ledaže bych chtěl navštívit svého přítele Pepíka Hudouska... ale k tomu už asi nedojde...“

Po chvíli se naše spolucestující náhle ozvala: „Vy jste říkal, že znáte Pepíka Hudouska...? Tak já znám taky Josefa Hudouska. Učí ve škole...“ Oživl jsem: „To je přesně on, učí elektrotechniku... Je vysoký, štíhlý, má psa jezevčíka a už řadu let je vdovec...“ – „To všechno souhlasí...“ – řekla ta paní.

„Když ho tak znáte... pak asi víte, že je také křesťan...“ – nahodil jsem udičku. „Ano, vím...“ – zněla odpověď. „Dokonce mi daroval Bibli. Můj manžel je ateista a odmítá ji, ale nebrání mi si ji číst...“

A tak cesta utěšeně utíkala. Dozvěděli jsme se, že paní je učitelka, že studovala v Bratislavě a že jede navštívit svého bratra, který ji bude čekat v Púchově. Já jsem prozradil, že mám provdanou dceru v Olomouci.

Ani jsme se nenadáli a dorazili jsme do Hranic na Moravě. Tam najednou do našeho velkoprostorového vagonu nastoupila velká skupina romských dětí. Provázel je správný Rom, podsaditý a s velkým břichem (jak to říkává Matěj Nový, že Rom musí mít břicho!) a pak starší malinko shrbená paní. Některé z těchto dětí byly opravdu ještě dost malé. Vagon byl většinou obsazený. Tento Rom proto požádal velmi slušně paní průvodčí, zda by nešlo tyto děti někam posadit. A světe div se! Paní průvodčí pak prosila všechny, aby uvolnili místo, na kterém byly jejich kabelky či zavazadla. Lidé poslechli a místa bez řečí a neochoty uvolnili a děti najednou seděly! (Byl jsem tím překvapen, protože to není obvyklé ani u „bílých“, natož když náhlým spolucestujícím mělo být romské dítě!) Chovaly se příkladně, nikdo jim nemohl nic vytknout. I paní, která přisedla k nám, klidně a pokojně seděla a dohlížela na děti, a když jedno z nich chtělo na toaletu, sama je provázela.

Dva mladí chlapci sedělih s Jožkou Mikušem, který byl za námi v jiné čtyřce sedadel. Dal se s nimi do řeči. A tak jsme nakonec zjistili, že to jsou křesťané z RoyalRangers v Karviné, kteří jedou na pobyt na Vsetín na Nivy! Když jsme pak ve Vsetíně vystupovali, loučil se Jožka Mikuš se svými mladými spolucestujícími na nástupišti plácnutím rukou a prohlášením: „Ahoj, bráško!“

Když jsme se před vystoupením loučili s paní z Liberce, řekl jsem jí: „Paní, tu Bibli, kterou máte od Pepíka, si prosím čtěte. Je o Ježíši Kristu. A ten říká: Já jsem ta cesta, pravda, i život. Žádný nepřichází k Otci (k Pánu Bohu) než skrze mne. V Pánu Ježíši je pro každého život!“ A romská paní přitakala: „Je to opravdu tak!“

Měl jsem z této cesty v rozpáleném vlaku trojí radost. Radost z toho, že Pepík Hudousek je věrný křesťan, který o své víře vypráví lidem kolem sebe... a že si ho tato paní váží. Pak jsem měl radost z věřících Romů, kteří jeli na Nivy. V této chvíli, kdy píšu tyto řádky, tam ještě jsou a já se za ně modlím, aby jim Pán požehnal a aby byli světlem svému okolí v Karviné. A pak také radost z toho, že jsem mohl navázat na Pepíka a poprosit ji, aby si Bibli četla s vírou v Pána Ježíše.

Opravdu: „Svět je malý a o „náhody“ tu není nouze“.

Tomáš Pala

s manželkou Bronislavou vychoval dvě děti, je dědečkem tří vnoučat, autor mnoha křesťanských publikací a článků.

Klima pro milosrdné vzdělávání

3. díl

Podmínky růstu sborů

Byly mi právě „dva roky“, pokud jde o můj nový duchovní život, když se mne vedoucí mládežnické skupiny zeptal, zda bych mohl mít na mládeži kázání. Kázání v mládeži, to pro nás neznamenalo přednést něco v „titěrných“ 20 minutách, jak je tomu na bohoslužbě, ale nejméně 45 minut, a občas také celou hodinu. Moje teologické vzdělání bylo tehdy na nule, moje duchovní zkušenost ve stádiu zmatků a pochybností, moje znalost Bible v zárodku. Dva roky před tím jsem nedokázal najít verše v Bibli, protože jsem nechápal rozdělení do kapitol a veršů. Navíc stupeň mého sebepřeceňování byl poměrně značný, včetně vášnivé touhy kázat pro Boha, což jsem tenkrát považoval za vrchol veškeré duchovní služby.

Přišel večer a já přednesl své kázání, trvalo přibližně asi hodinu, nakolik to ještě dokážu odhadnout. Můj nejlepší přítel následně využil celou zhruba dvacetiminutovou cestu pěšky domů, aby mi vypověděl, co všechno jsem udělal špatně. Jak je dobře, že se na obsah onoho kázání už nepamatuji – určitě bych se styděl. Vzpomínám si však na něco jiného, co dodnes považuji za působivé, příkladné a co na mne mělo zásadní vliv. O několik týdnů později se mne můj vedoucí mládeže zeptal, jsem-li ochoten mít kázání znovu. Evidentně jsem se pohyboval v prostředí, kde je lidem dovoleno dělat chyby v „kultuře chyb“. Nikdo je za to neodepisuje. Chyby dovoleny.

Ve svých pěti výzvách, které jsou zásadní pro růst sborů, uvádí Frederic Walraven tuto „kulturu chyb“ jako „klima milosrdného vzdělávání“:

1. Rozeznej odvážné vůdce, kteří mají vizi a vědí, kam musí sbory jít a jak tam přijdou.
2. Přijměte jako sbor Boží pověření, činit ze všech národů tohoto světa Ježíšovy učedníky.
3. Vytvořte ve sboru milosrdné ovzduší, místo zákonického klimatu, v němž existuje jen „správně“ a „špatně“.
4. Buďte otevření změnám. Každý organismus se časem mění. Není-li změna akceptována, život mizí.
5. Promýšlejte trvale, stále znovu své učení o církvi (ekleziologii). Něco je jistě cenné, něco je naléhavě nutné obnovit.

Klima milosrdného vzdělávání v mladých rostoucích sborech

Nad současnými hnutími mladých můžeme vzdychat, považovat je za konkurenci, nebo je kritizovat, ale při pozorném pohledu na ně se můžeme jednu věc naučit. Mnohá z těchto hnutí se vyznačují především tím, že jejich příslušníci mohou dělat chyby a při tom se hodně naučit. Hnutí jako ICF (International Christian Fellowship) nebo KfO (Církev pro Oberberg), která velmi rychle rostou a jsou pro mladé lidi nesmírně atraktivní, se zdají být na první pohled přitažlivá svými kreativními bohoslužbami. Při bližším pohledu se však za bohoslužbou vynořuje výukový a instruktážní systém, který hledá sobě rovné. Tam je milosrdné ovzduší nejen dovoleno, ale i vyžadováno a strukturováno. Jsem přesvědčen, že v konečném důsledku forma uspořádání bohoslužeb vůbec není rozhodujícím faktorem. Nerozhoduje, zda mladí v takovém společenství naleznou Ježíše, ale zda zakusí atmosféru, ve které se cítí dobře a jsou přijímáni, kde je dovoleno dělat chyby a tím umožněn růst a učení se.

Opačným modelem k takovým sborům jsou pro mne např. následující situace:

- Hudebníci a vedoucí bohoslužeb se bojí kritiky spoluvykoupených, kteří mají nepříjemnou vlastnost ostře kritizovat vše, co se jim nehodí.
- Přestárlý kruh vedoucích, který se celá desetiletí drží názoru, že „mladí lidé“ ještě nejsou tak daleko, i když se z nich už stali padesátníci.
- Mladí lidé jsou „vtlačeni“ do úkolu, do něhož je nikdo nezaučil a po němž jim nikdo neposkytl zpětnou vazbu. Ze skutečnosti, že s nimi o úkolu nikdo nemluvil, nevyplývá, že je vše správné a v pořádku...
- Ve sboru existuje názor, že každá pochvala a povzbuzení je svodem k pýše a nadřazenosti podle motta: „pochvalou je už to, že nikdo nevrčí“.
- Chybí koncepty pro školení a doprovázení spolupracovníků ve sboru.

Klima učednictví u Ježíše

Velikým vzorem „klimatu milosrdného vzdělávání“ je Ježíš v jednání se svými učedníky:

V Mt 5,13 říká Ježíš svým následovníkům: „Vy jste sůl země.“ Podobně v 5,16: „Vy jste světlo světa.“ Ohromující je, že tyto přísliby byly řečeny zcela na počátku doby jeho pobytu se svými učedníky. Tu se ještě téměř nic neučili, téměř nic necvičili a také se ještě vůbec neosvědčili. A přesto je jim přislíben tento nesmírný význam pro tento svět. Nemuseli nejprve složit 20 zkoušek, mít za sebou aspoň sedm let spolehlivého křesťanského života anebo dokázat v církvi, že se umí podřídit. Ježíš zapřahuje své učedníky okamžitě do Božího povolání. S jistotou věděl, že mezi učedníky bude spousta selhání a ztroskotání, ba dokonce i zrada. Ale bere je vážně jako Boží pověřence, a to od samého počátku.

V Janově evangeliu Ježíš pověřuje své učedníky (20,22-23): *„Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, a komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“* Překvapeně si protírám oči. Tito muži, kteří právě utekli, když jejich učitel byl zatčen, kteří ho nechali ve štychu, kteří se při Večeři Páně dohadovali, kdo z nich je největší, kteří vůbec nevěděli, proč jejich Pán a Mistr musel zemřít, kteří tedy měli dostatek vlastních hříchů, na kterých by měli pracovat především – ti teď mají od Boha dostat zplnomocnění zaslibovat jiným odpuštění hříchů? Jaká to důvěra od Ježíše! Zvlášť po hořkém zklamání svými učedníky, kteří při poslední modlitbě před popravou svého milovaného učitele nedokázali ani jednou zůstat bdělí. To je ovzduší milosrdného vzdělávání. V takovém klimatu se ztroskotání netrestá a selhání nevede k degradaci.

Jak vzniká ovzduší milosrdného vzdělávání?

Pavel ovlivnil hodně lidí, kteří se od něho rádi a hodně naučili. Jedním z nich je Timoteus. Pavel píše v 1Tm 4,12-15: *„Nikdo ať tebou nepohrdá proto, že jsi mladý; ale těm, kdo věří, buď vzorem v řeči, v chování, v lásce, ve víře, v čistotě. Než přijdu, ujmi se předčítání, kázání, vyučování. Nezanedbávej svůj dar, který ti byl dán podle prorockého pokynu, když na tebe starší vložili ruce. Na to mysli, v tom žij, aby tvůj pokrok byl všem patrný. Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spasení nejen sobě, ale i svým posluchačům."* Z tohoto krátkého výňatku z Pavlova dopisu svému mladému spolupracovníku Timoteovi se můžeme učit některým z podstatných faktorů ovzduší milosrdného vzdělávání.

a. Prokázat respekt: Nikdo ať nepohrdá tvým mládím!

Jednej s každým členem sboru s respektem. To platí zvlášť vůči mladým lidem. Pozoruji u starších členů sboru občas děsivou nestoudnost ve způsobu, s jakým jednají s mladými lidmi. Po pobožnosti např. jsou mladí hudebníci živelně napadáni a kritizováni. Někteří dokážou svou kritiku hlasitě projevit dokonce i během pobožnosti. To je definitivně bez jakéhokoliv respektu a úcty. Mladí lidé cítí, zda jsou bráni vážně. Vnímají, zda jejich názor někdo slyší a chce vzít v potaz nebo ne. Cítí, jestliže jsou při procesech rozhodování ignorováni. Cítí, jsou-li odmítáni. Možná pak také občas reagují a prostě už do sboru nechodí... Od mladého člověka potřebuji svolení, abych mu mohl něco kriticky povědět, stejně jako od staršího, od ženy právě tak jako od muže, od migranta právě tak jako od domácího. Deklarovat vlastní kritiku nahlas a netázán, je prostě neuctivé.

b. Být příkladem: Buď vzorem v řeči, v chování, v lásce, ve víře, v čistotě!

Vliv a autorita ve sboru nejsou závislé na původu, délce příslušnosti ke sboru, vzdělání, postavení či příjmech, ale výhradně na příkladu jednotlivce. Proto dostávají i mladí lidé příležitost, vnímat odpovědné a vedoucí úkoly ve sboru. Jistě přitom nemají být přepínáni. Kdo ale čeká, až bude někomu 50 let, než mu předá odpovědnost vedení, pak mnohdy nenajde nikoho, kdo by mohl vést. Já sám jsem směl už v 18 se učit vést a učit jiné. Za to jsem svým odvážným vedoucím mládeže ze srdce vděčný. A ještě mnohem víc, že se nenechali mými chybami odradit od toho, aby mně stále znovu umožňovali získávat nové zkušenosti v učení. Podporujte mladé lidi tak záhy, jak je to jen možné, aby si přivykli na odpovědnost. Mírou pro převzetí odpovědnosti je především přesvědčivý životní styl v následování Ježíše.

c. Orientace na dary: Nezanedbávej dar, který ti byl dán podle prorockého pokynu, když na tebe starší vložili ruce!

Testy darů jsou dobrým způsobem lépe poznat sám sebe. Není nic nad vyzkoušení. Církev je důležité učební pole pro obdarování jednotlivce. Vedení sboru potřebuje jasný a dobře strukturovaný koncept, jak každému členu sboru pomoci objevit dary, vyzkoušet je a naučit se je používat. Očividně starší, o nichž Pavel píše, dary nejen hledali a podporovali, ale také se zcela cíleně modlili za jednotlivce, aby jim Bůh propůjčil dary, se kterými pak mohli sloužit církvi. To je optimální podpora.

d. Duchovní růst: Na to mysli, v tom žij, aby tvůj pokrok byl všem patrný!

Nikdo nemusí nejprve všechno umět, než se zapojí do sboru. Každý smí růst, anebo řečeno slovy Pavlovými dělat „pokroky". Sbory, které kladou důraz na atraktivní bohoslužby, zde musí přemýšlet, jak se mohou vyhnout perfekcionismu, který už nedovoluje žádný další růst. Musí-li každý být už kompletně hotový, dříve než může vyzkoušet své dary, pak se bude většina zdráhat vůbec se zapojit. Neexistuje nikdo, kdo by byl v církvi „hotový" – dary, i když jsou propůjčené Duchem svatým, se musí neustále rozvíjet. Slyšel jsem mnohokrát, že moje kázání lidé oceňují. Avšak já sám jsem velmi sebekritický a pracuji na tom, abych mohl kázat lépe a aby Boží slovo výrazněji pronikalo do srdcí posluchačů. Celoživotní učení platí pro všechny oblasti církve, od vedení až k těm, kteří sbor vytváří prostorově a tvoří jeho atmosféru. „Tak jsme to dělali vždycky" je nejen signálem pro mladší, že nesmí existovat žádný posun, ale také projev přesvědčení, že je to tak – a výlučně jen tak – správné. To ale každopádně není žádný argument, který najde oporu v Bibli. Bible mluví o církvi jako o rostoucím organismu (Ef 4,16).

e. Jak progresívně, tak i konzervativně: Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý!

Pavel provází Timotea a vysvětluje mu rovnováhu mezi pohyblivostí a setrvačností. Ve vztahu k darům a jejich rozvinutí doporučuje Pavel maximální flexibilitu, pokrok, vývoj. V tomto směru musí sbor zůstat vždycky „progresivní", musí jít kupředu, dál. Nikdy nenastane bod, kde je učení, procvičování, vyzkoušení a další vlastní vývoj u konce. Církev stále zůstává na cestě, dokonce ona sama je „cestou" (viz Sk 19,9.23; 22,4). Ve vztahu ke koncentraci na Bibli a na následování jednotlivce zůstává církev stále konzervativní, tedy uchovávající nebo také setrvávající. Vždy mne znepokojuje, když se sbory popisují jako buď konzervativní, nebo progresivní – měly by být vždycky obojí: orientovány na růst, avšak setrvávající ve studiu a v učení Božího slova; orientovány na další vývoj a adaptaci na kulturu, avšak setrvávající v tom, aby lidi provázely v důsledném následování Ježíše Krista.

Kultura milosrdného vzdělávání nevzniká náhodně. Musíme ji chtít, plánovat a sama podléhá nároku Pavla, aby její „pokrok byl všem patrný". Zde by mohl začít přece rozhovor o takové kultuře ve sboru, v domácích kroužcích, v týmech spolupracovníků apod.:

(a) Kde stojíme, jakou kulturu vzdělávání máme? Zde se vyplatí poptat se jednou celého sboru: Existuje ve sboru kultura vzdělávání? Je povzbuzující a podporující? Existují viditelné pokroky u jednotlivců?

(b) Kam chceme? Jak se dá vývoj kultury milosrdného vzdělávání odečíst nebo měřit? Jaká kritéria jsou pro nás jako sbor důležitá, aby se lidé ve sboru učili rádi? Co má být po dvou letech jiné anebo lepší?

Možná byste nám rádi sdělili své zkušenosti s kulturou milosrdné výuky!? Z toho bych měl radost.

ULRICH NEUENHAUSEN
VEDOUCÍ FORUM WIEDENEST
PŘELOŽIL TOMÁŠ PALA
OFFENE TÜREN 4/2016, STR. 4-6

Ulrich Neuenhausen
s manželkou Elke vychovali čtyři děti. Od roku 2010 vede ForumWiedenest, vyučuje exegezi Nz, hermeneutiku a misiologii.

ZJEVENÍ – kniha, jež činí člověka šťastným

11. díl

Úpadek a vzestup církve (Zj 11)

Stavba chrámu v kritických dobách

Desátá kapitola končila výzvou prorokovat národům. Nyní je popisováno, co národy dělaly. Kapitoly 11 až 14 blíže osvětlují, jak došlo k tomu, že nejen jednotliví lidé, ale celé národy stojí proti Bohu a jeho církvi.

Kapitola 11,1-2:

Tu mi byla dána rákosová míra a anděl mi řekl: „Vstaň, změř Boží chrám i oltář a spočítej ty, kteří se tam klanějí.Ale vnější chrámový dvůr vynech a neměř, protože byl vydán pohanům; ti budou pustošit svaté město po dvaačtyřicet měsíců.“

Když Jan obdržel toto vidění, chrám ve městě Jeruzalém už více než 20 let neexistoval. V hrozné válce Židů proti Římanům v letech 67-70 po Kr. byl Jeruzalém obsazen a chrám zpustošen a vyrabován, dokud nezůstal kámen na kameni. Tak to Ježíš předpověděl. Zeď nářků, kterou si dnes můžeme v Jeruzalémě prohlédnout jako pozůstatek opěrné zdi chrámu, byla znovu vystavěna teprve později. Toto druhé zničení chrámu, k prvnímu došlo v roce 587 před Kr. skrze Babylóňany,bylo hlubokým traumatem v židovském národním vědomí a začátkem diaspory, která trvá dodnesjiž téměř dva tisíce let: Židé uprchli do celého světa a usadili se mimo svou zemi.

Ježíš zničení chrámu předpověděl (Matouš 24,2; Marek 13,2; Lukáš 21,6). O opětovném vybudování ovšem nemluvil. Celý Nový zákon k tomuto tématu mlčí. Již před zničením chrámu v Jeruzalémě mluví apoštolové o „novém chrámu“.

Jan napsal ve svém evangeliu (2,19-22):

Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej postavím.“Tu řekli Židé: „Čtyřicet šest let byl tento chrám budován, a ty jej chceš postavit ve třech dnech?“On však mluvil o chrámu svého těla.Když byl pak vzkříšen z mrtvých, rozpomenuli se jeho učedníci, že to říkal, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš pověděl.

Ježíš mluví o svém těle jako o chrámu. Zve Židy, aby chrám z kamene zbořili, aby na jeho místě byl znovu vztyčen chrám jeho těla: zmrtvýchvstání po třech dnech. Ježíš tedy u opětovného vystavění chrámu nemyslí na kameny, ale na své tělo.

Apoštol Pavel v Prvním listu Korintským 3,16 (srovnej také 2. Kor. 6,16) napsal:

Jaké spojení chrámu Božího s modlami? My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: ‚Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.‘

	Mojžíš	Eliáš	Jiná místa
Zj 11,4			Dvě olivy a dva svícny (Zachariáš 4)
Zj 11,5		Oheň požírá nepřátele (2. Královská 1,9 a dále)	
Zj 11,6		Nebe se uzavírá, takže nepadá déšť (1. Královská 17,1)	
Zj 11,3		Během dní jejich prorokování, tedy 1260 dní resp. tři a půl roku (Jakub 5,17)	
Zj 11,6	Proměnit vodu v krev (2. Mojžíšova 7,20 a dále)		Zj 8,8-11 a 16,3-4
Zj 11,6	Každá rána (2. Mojžíšova 7-12)		Zj 8-9 a 16

Pavel v tomto textu chápe křesťanskou církev jako Boží chrám, ne jako nový chrám Boha vedle toho z kamene, nýbrž tenskutečný chrám Boha živého.

Dvojitý termín „Boží chrám" je v celém Novém zákoně použit jen u jedné příležitosti pro chrám v Jeruzalémě, a to Ježíšovými protivníky, kteří o Ježíši před radou vydávají svědectví, že chtěl zničit chrám (Matouš 26,61). Pavel používá pojem „Boží chrám" jen pro církev nebo tělo církve (1K 6,19, zde ovšem vysloveně „chrám Ducha svatého").

Ani Jan ani žádný jiný autor Nového zákona nejmenuje chrám v Jeruzalémě „Božím chrámem"; je nazýván jen „chrámem". Očividně tedy ve Zjevení 11,1-2 není myšlen chrám v Jeruzalémě. Spíše je zde použit obraz, který představuje církev. Jen tak to dává určitý smysl: Jak by mohly všechny národy po tři a půl roku ničit vnější chrámový dvůr, aniž by zabraly i samotnou budovu, svatyni se svatyní svatých? To si lze jen těžko představit.

Jan dostává příkaz chrám změřit. Tento obraz pochází z knihy proroka Ezechiele (Ez 40-46). Ezechiel zničení chrámu v roce 587 př. Kr. sám prožil, i když z exilu v Babylóně, a spolu s obrazem měření chrámu získává Boží zaslíbení, že chráme bude znovu vybudován.

Po zničení druhého chrámu v roce 70. po Kr. čekali Židé na to, až znovu povstane prorok, který vystavění chrámu ohlásí. Ohlášení ve Zjevení 11 ovšem není žádné opětovné vystavění v míru, po úspěšné válce a podrobení si protivníků. Naopak, chrám je vyměřován, zatímco jeho dvůr je obsazen cizími vojenskými oddíly a ničen. Bůh zaslibuje chrám, který je uprostřed agrese, války a hněvu stavěn Božím lidem a chráněn.

Bůh buduje svou církev uprostřed nepřátelství, neporozumění a přímého pronásledování. Kdo si ovšem církev představuje jako malý pozůstatek věrných návštěvníků bohoslužeb, kteří se tak dlouho chvějí a pasivně snášejí utrpení, až Bůh vkročí a pronásledovatele potrestá, ten je při dalším obraze ve Zj 11 vyveden z omylu. Tam je církev vyobrazena dynamickými a mocnými zvěstovateli, kteří v pravém slova smyslu obrací svět vzhůru nohama. Tam není stopy po strachu nebo ústupu, naopak:

Nevítaní proroci (11,3-11)

A povolám své dva svědky, a oblečeni v smuteční šat budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní.To jsou ty dvě olivy a ty dva svícny, které stojí před Pánem země.A kdyby jim chtěl někdo ublížit, vyšlehne oheň z jejich úst a sežehne jejich nepřátele; takto zahyne každý, kdo by jim chtěl ublížit.Ti dva svědkové mají moc uzavřít nebesa, aby nebylo deště za dnů jejich prorokování, a mají moc proměnit vody v krev a sužovat zemi všemi možnými pohromami, kdykoliv budou chtít. Až ukončí své svědectví, vynoří se z propasti dravá šelma, svede s nimi bitvu, přemůže je a usmrtí.Jejich těla zůstanou ležet na náměstí toho velikého města, které se obrazně nazývá Sodoma a Egypt, kde byl také ukřižován jejich Pán.Lidé ze všech národů, čeledí, jazyků a kmenů budou hledět tři a půl dne na jejich mrtvá těla a nedovolí je pochovat.Obyvatelé země budou z toho mít radost, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci jim nedopřáli klidu.Ale po třech a půl dnech vstoupil do nich duch života přicházející od Boha, postavili se na nohy a hrůza padla na ty, kdo to viděli.

Ve stejnou dobu, kdy jsou Boží lidé chráněni uvnitř chrámu, se objevují dva svědkové resp. proroci (Zj 11,10). Čtyřicet dva měsíců odpovídá 1260 dnům. Pokud se u pojmu „Boží chrám" jedná o obraz, pak můžeme určitě také tyto dva svědky chápat symbolicky. Mají typický kajícný oděv, tedy hrubé sukno z látky, ze které se vlastně vyrábějí jen pytle. Tento oděv byl nošen jako znamení, že člověk lituje svých hříchů a prosí Boha o milost (např. 1. Královská 21,27). Zjevně je to téma jejich proroctví: Lidé mají činit pokání a obrátit se k Bohu. Další popis rychle objasňuje, kdo je těmito dvěma svědky vyobrazován:

Už jednou byla ve Zjevení křesťanská církev zobrazena jako svícny, totiž ve Zj 1,20. To připomíná vidění z knihy proroka Zachariáše, kapitoly 4. V Zachariáši 4 je ovšem popsán obraz svícnu se sedmi plameny. Dvě olivy ho zásobují olejem. Podle Zachariáše 4,14 jsou to dva pomazaní, tedy Bohem pověření vládci nebo kněží. Ve Zjevení 1 je řeč o sedmi svícnech a ve Zjevení 11 o dvou. Jak lze těmto rozdílným údajům rozumět?

ULRICH NEUENHAUSEN
PŘELOŽILA NOEMI PÍPALOVÁ
UPRAVIL JAROMÍR ANDRÝSEK

Ulrich Neuenhausen
s manželkou Elke vychovali čtyři děti. Od roku 2010 vede ForumWiedenest, vyučuje exegezi Nz, hermeneutiku a misiologii.

Bratr Jožka Holubec osmdesátníkem!

Dne 12. července 2018 se dožil ve svěžesti ducha i těla 80 let bratr Josef Holubec ze vsetínského Křesťanského sboru.

Bratr Jožka byl a je po celý svůj život víry aktivním následovníkem Pána Ježíše, který svou víru vždy myslel naprosto vážně. Jeho život je spjat s mnoha událostmi, které ovlivnily život našich sborů. Především byl tím, kdo aktivně šířil myšlenku vzniku tohoto časopisu v roce 1969. Řadu let zajišťoval jeho tisk v tiskárně MTZ Valašské Meziříčí a administrativu. V letech „Pražského jara" a jeho dozvuků pomáhal pořádat přednášky bratří Kořínka, Zemana a dalších pro veřejnost.

Spoustu energie a času věnoval spolu s jinými bratry zajištění pobytů na Nivách, což v dobách totality znamenalo také riziko pro něj i pro jeho rodinu. A když to bylo možné, byl tím, kdo inicioval a podílel se na výstavbě nového rekreačního střediska. Byl také „motorem" při výstavbě sborového domu ve Vsetíně na Podsedkách. Po řadu let byl starším vsetínského sboru. Jeho děti jsou všechny věřící a vzaly si křesťanské partnery.

Věřící v celé republice ho znají také z pořádání týdenních rekreačních pobytů křesťanů na různých místech naší vlasti. A také znají příkladnou přívětivost manželů Holubcových k hostům a zájem a péči o ně.

Ani teď, ve stáří, nezahálí ve službě svému Pánu. Je aktivní „Gedeon" a v současnosti ve sboru vedl první běh biblického kursu „Každý muž bojovníkem".

Jsme za bratra Jožku Pánu Bohu se srdce vděční a přejeme mu mnoho Boží milosti i ve zbytku jeho „poutnické" cesty, která je ještě před ním.

Za věřící ve Vsetíně

Tomáš Pala

s manželkou Bronislavou vychoval dvě děti, je dědečkem tří vnoučat, autor mnoha křesťanských publikací a článků.

Kvalitu našeho života mění

Když jsem se vrátil ze zájezdu do Izraele, uvědomil jsem více než kdykoliv před tím, že v naší zemi žijeme v relativním pokoji a prosperitě. Můžeme rozhodovat sami za sebe, a neplnit tak jen přání mocných a dělat to, k čemu nás nutí druzí. Taková míra svobody se lidem v mnoha zemích nedostává a my ji často přijímáme jako samozřejmost.

Nedávné volby a ukázaly, že se sice můžeme svobodně rozhodovat, ale vnitřně až tak svobodní nejsme. Často nedokážeme ani rozlišovat o čem vlastně rozhodujeme. Lidé v komunálních volbách reagovali na hesla, která s místní správou nijak nesouvisí, jakoby se migrace či výše důchodů daly vyřešit na obci v Zadním Janíkově. Někteří zase volili hlavně změnu. Zda k lepšímu, ukáže samozřejmě až čas. Tyto a mnoho jiných věcí vypovídají o tom, jak kvalitně získanou svobodu vlastně utváříme.

Když tuto zkušenost prožívání svobody přeneseme do oblasti naší spirituality, zjistíme, že i tady je na čem pracovat. Silou, která člověka osvobozuje, je Boží milost. Stojí za naším duchovním obrácením i za procesem našeho duchovního zrání.

V rámci komunitního čtení Bible otvíráme příběhy rané církve zapsané v Knize Skutků. K těm výraznějším např. patří obrácení Saula. Ukazuje, že i ten nejzarputilejší odpůrce evangelia se nakonec může stát jeho vyznavačem, když se v životě setká s Boží milostí.

Saul, druhým jménem Pavel, Krista nejenže nehledal, ale otevřeně ho odmítal a pronásledoval ty, kdo Krista hledali a přijímali. Můžeme směle říct, že to nebyl Saul, kdo se pro Krista rozhodl, nýbrž že se Kristus rozhodl pro Saula. Jako když se rodiče rozhodnou, že přivedou na svět dítě, tak se Bůh rozhodl, že Saula osloví, aby se stal součástí Boží rodiny. V Janově evangeliu zaznívá důležitá věta (1,12): *„Těm pak, kteří Krista přijali, dává Bůh moc stát se Božími dětmi.“*

Ať chceme nebo ne, Bůh zůstává v našem životě jednajícím subjektem. To on nám dal život a jeho milost pak v našem životě působí pozitivní změny. Když se rozhodujeme pro duchovní svobodu a nezávislost na věcech, které nás zotročují, pak je to právě Boží milost, která nás motivuje, vede a přitahuje.

Naše důvěra k Bohu roste s pozitivní zkušeností, kterou jsme s ním udělali. Když se díváme na Saulův život, vidíme, že měl skvělý náboženský původ. Zakládal si na něm stejně jako kdysi komunisté na tom dělnickém. Tehdy však nestačilo být jen synem horníka a kuchařky, museli jste papouškovat socialistické slogany a kývat na nesmysly, abyste byli hodni důvěry vládnoucí třídy. Kdo ji neměl, byl stigmatizovaný. Bůh ale jedná jinak.

Nehledí na původ, dívá se do našeho srdce a staví nás před otázku: S jakou motivací dělám to či ono? Čemu nebo komu vlastně věřím? Jaké cíle sleduji? Boží nebo jen ty lidské? Judaisté se dívali na původ, tradici a správné vyznání. Kristus však chtěl vidět živou víru a svobodný život proměněný Boží milostí.

Jaká byla Saulova motivace? Chtěl dělat věci správně, ale vůbec se mu to nedařilo. Tuto svou zkušenost zachytil později slovy (Ř 7,15): *„Nerozumím tomu, co dělám; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím, ... chtít dobro dokážu, ale konat již ne.“* Proč? Protože ke konání dobra nás osvobozuje teprve Boží milost.

Saul zápasil s vnitřní nejistotou a pochybnostmi. Zatímco soptil hrozby a dychtil po zabíjení, Kristus mu šel vstříc, aby jej od fanatismu osvobodil. Carl Gustav Jung říká, že fanatismus se vyskytuje jen u jednotlivců, kteří si jím vyvažují své skryté pochybnosti. A tím se dostáváme k jádru věci.

Fundamentalistovi, jakým byl Saul, pomáhá Kristus tím, že jej staví před důležitou otázku: „Saule, proč mě pronásleduješ?“ Proč vyhledáváš ty chudáky křesťany, uprchlé do Damašku a posíláš je na smrt? Co tě k tomu motivuje?

Saul si uvědomil, že se tím staví proti Bohu a toto poznání vlastního stavu ho nakonec přivedlo k přijetí Krista, který mu odpustil. Vedle odpuštění našel v Kristu i svou vnitřní jistotu. Už neměl potřebu zraňovat druhé a útočit na ně. Stal se z něj svobodný člověk. A tu svobodu a novou kvalitu života čerpal z Boží milosti, aby ji nakonec přinesl i k nám do Evropy. Přál bych si, abychom z Boží milosti čerpali i dnes a získanou vnitřní svobodu žili opravdu kvalitně.

Jaromír Andrýsek

ženatý s Ivanou, otec čtyř dětí, dědeček, pastor a učitel Křesťanského sboru Č. Těšín, redaktor časopisu, vedoucí komunitního centra.

Svedčiť bez slov?

Svoje obrátenie k Bohu som prežila v januári 2015. Bolo to doma v kuchyni. Plakala som od radosti, moje srdce ovládla dokonalá radosť a istota odpustenia hriechov. Manžel (úprimný katolík) bol niekoľko metrov odo mňa, a ja som sa nedokázala s ním podeliť o túto úžasnú radosť. Veľmi som mu chcela o tom porozprávať, ale nevedela som nájsť slová, ako opísať tento „zážitok“, nevedela som to vysvetliť.

Výzva oddeliť sa

Čas plynul. Asi pol roka po znovuzrodení som stále chodila do evanjelického a s manželom aj do katolíckeho kostola, ako som bola dovtedy zvyknutá. Postupne som ale začala pociťovať, že to, čo sa tam učí, mi nestačí, že duchovne nerastiem. Dokonca som sa tam začala cítiť veľmi osamelá. V katolíckom kostole na mňa veľmi zle vplývali všetky tie sochy, pred ktorými ľudia kľačali a modlitby k mŕtvym – k Márii a k „svätým“.

Začala som to vnímať ako modlárstvo a cítila som, že ma Pán Boh odtiaľ ťahá preč. Oslovili ma verše z Biblie: „Neťahajte cudzie jarmo s neveriacimi. Lebo čo má spoločné spravodlivosť s neprávosťou? Alebo aké je spoločenstvo svetla s temnosťou? A aký súhlas Krista s Beliálom? Alebo aký má podiel verný s neverným? A aká je zhoda medzi chrámom Božím a medzi modlami? Lebo veď vy ste chrámom živého Boha, ako povedal Boh: Budem bývať v nich a prechádzať sa, a budem ich Bohom, a oni mi budú ľudom. Preto vyjdite spomedzi nich a oddeľte sa, hovorí Pán.“ (2Kor 6,14-17) Vtedy som si uvedomila, že pre Pána sú títo ľudia neveriaci, nemajú s Ním živý, osobný vzťah, nehľadajú Ho, nie sú znovuzrodení, že sa musím od nich oddeliť. Aj keď to znamenalo oddeliť sa od toho, čomu veril a kam patril môj manžel. Nebolo to jednoduché, ale Božia vôľa bola prednejšia.

Nový domov, zatiaľ bez manžela

Vďaka mojej kamarátke Janke (ktorá ma priviedla ku Kristovi) som sa dozvedela, že by som mohla chodiť do spoločenstva kresťanov, kam chodí aj ona. Nastala však otázka, ako to povedať manželovi. Mala som z toho stres. Ale nasledujúcu nedeľu mi Pán dal odvahu otvorene povedať, že by som sa chcela ísť pozrieť do iného spoločenstva. A Pán sa postaral aj o to, že manžel nenamietal, hoci bolo na ňom vidieť neistotu. Niet divu, bolo to niečo nové, nepoznané.

Prišla som teda do tohto zboru a prvé, čo som si všimla, bolo, že si všetci pomáhajú. Keď mamina s jedným dieťaťom vybehla z miestnosti von, ostatní jej druhé dieťa automaticky postrážili. Nikde neboli sochy, muži sa modlili vlastnými slovami úžasné modlitby, aké som nikdy predtým nepočula. Spievali sa piesne na oslavu Pána Ježiša. Slovo bolo hovorené tiež bez predlohy, z hlavy, zamerané na oslavu Pána Ježiša. Veľmi ma to zaujalo lebo som tam videla duchovnú čistotu. Všetko bolo podľa Božieho slova a konečne som vnímala prítomnosť samotného Pána Ježiša. Vi-

dela som, že tu sa oslavuje len On, ľuďmi, ktorí v Neho úprimne veria a majú s Ním osobný živý vzťah. Pripadala som si tam ako doma. Ale chýbal mi tam môj manžel, priala som si, aby sme to všetko mohli prežívať spolu. Aby aj on mohol prežívať úprimný osobný vzťah s Pánom Ježišom.

Zatvorené ústa

Mala som túžbu hovoriť o tom všetkom s manželom, ale akoby som mala pri ňom zalepené ústa. Modlila som sa, ako mám teda svedčiť svojmu manželovi? Otvorila som Bibliu a prvé, čo ma veľmi oslovilo, boli verše: „Podobne ženy nech sa podriaďujú svojim mužom, aby aj tých, čo neveria slovu, bez slova získal život ich žien, keď uvidia váš čistý život v bázni.“ (1Pt 3,1-2)

Bola som z toho dosť v šoku. Ako ja môžem svojím životom bez slova svedčiť? Môj život mi nepripadal v ničom výnimočný, nevidela som na ňom nič, čo by mohlo byť svedectvom. Nebola som si istá, že práve toto je Božia odpoveď pre mňa. O niekoľko dní som sa znova modlila za svedčenie manželovi a oslovili ma presne tie isté slová. To už mi bolo jasné, čo mám robiť, alebo skôr nerobiť. Poddala som sa, hoci som tomu nerozumela. Párkrát som to porušila a skúšala som to slovami. Nadhodila som túto tému v rozhovore s manželom, ale skončilo to len výmenou názorov, nič som tým nedosiahla. Prestala som sa teda snažiť hovoriť a už som sa za manžela „len“ modlila. A nielen ja, ale aj veľa ľudí z nášho zboru. A Pán začal konať v jeho živote. Vtedy som nevedela, aké zápasy prežíva, nezdôveril sa mi s tým, musel si všetko urovnať v srdci s Pánom sám. Všetko konal Pán Boh.

Bod zlomu

Asi dva a pol roka po mojom znovuzrodení, na jeseň 2017, švagor so švagrinou krstili synčeka v katolíckom kostole. Brala som to ako povinnosť, a tak som tam šla, aby z toho nebolo pohoršenie, keďže mám švagrovcov rada a dobre si rozumieme. V kostole som však prežívala veľký duchovný zápas. Pri krste bábätku farár povedal, že sa stáva Božím dieťaťom, že sa znovuzrodilo v krste, že prijalo Ducha Svätého. Pritom toto všetko nám dáva jedine Pán Boh, skrze obeť nášho Pána Ježiša, nie farár.

Bola som z toho veľmi nespokojná, čo som dala najavo aj pred svojím manželom, pretože som vedela, že to nie je tak. Veď som to sama prežila, že sa znovuzrodíme len z Božej milosti, pokáním a vierou, a bábätko toho ešte nie je schopné. Nakoniec ešte posväcovali ruže. Vraj, keď si ich niekto zoberie do príbytkov, ruže budú ten príbytok ochraňovať. No to už bolo na mňa veľa. Povedala som manželovi, že toto je čisté modlárstvo, keby sa radšej spoliehali na Pána Ježiša a nie na veci. Na moje udivenie manžel so mnou súhlasil. Keď sme vyšli z kostola, objal ma a povedal, že na toto miesto už nechce chodiť a najbližšiu nedeľu pôjde so mnou. Nezmohla som sa ani na slovo, taká som bola potešená a zároveň prekvapená.

Manžel už v tom čase usilovne študoval Bibliu, objavoval v nej Pravdu a postupne sa odovzdával Pánovi. Vďaka Božej milosti dnes už môžeme spoločne vyznávať, že obaja žijeme nový život v Pánovi Ježišovi Kristovi.

S odstupom času mi manžel povedal, že po mojom obrátení ho oslovilo najmä to, ako sa zmenil môj život. Prestala som sa zaoberať márnosťami, každý deň som čítala Bibliu a dokázala sa mu podriadiť ako svojmu mužovi. Pritom ja som to na sebe ani veľmi nepostrehla, všetko išlo akosi samo. Do bodky sa splnilo spomínané Božie slovo z 1Pt 3,1-2, a to nie mojimi snahami, ale všetko úžasne konal Pán.

Jana Mjartanová
spolu s manželom a dvoma deťmi sa zapája do činnosti Kresťanského zboru v Púchove.

Aspoň len jednému

Amen, hovorím vám:
Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších bratov,
mne ste urobili.
(Matúš 25,40)

Aspoň len jednému poviem to dnes,
Kristus že z bied
zachrániť vie.
Vinami zmorených ku Nemu viesť –
to je môj života cieľ.
Aspoň len jednému kríž pomôcť niesť,
zo spánku vstať,
vo viere rásť!
Zblúdilých pobádať ku Svetlu spieť,
prinášať potechy dážď...
Aspoň za jedného modliť sa chcem,
ďakovať zaň,
prosiť jak Pán.
Príhovor k Otcovi potrebuje,
vidieť chce záujmu plam.
Aspoň len jedného v nebi chcem zrieť
v sláve sa skvieť
na konci ciest.
Veniec tam od Pána raz prijať smiem,
domov kde spasených je.
Rozhlásim v diaľ:
Ježiš je Kráľ!
Aby nás zachránil, život svoj dal.

JÁN KUČERA
TEXTY 82